

การศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

พนินิตา อุปหนอง

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ประจำปีงบประมาณ 2559

พ.ศ. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพรู และสมรรถนะทางวิชาชีพรูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพรูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและในทัศนะของตนเอง 2) เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู กลุ่มประชากร คือ ครูพี่เลี้ยง จำนวน 124 คน และนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูเต็มรูปแบบในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู จำนวน 124 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพรู และสมรรถนะทางวิชาชีพรูของนักศึกษาบัณฑิตการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ สำหรับนักศึกษาและสำหรับครูพี่เลี้ยง จำนวน 2 ฉบับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่านักศึกษามีสมรรถนะทางวิชาชีพรูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\mu = 3.81$ และ $\mu = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านคุณลักษณะความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ
- 2) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู มีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูที่สูดอันดับแรก คือ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะเป็นแบบอย่างครูที่ดีได้อย่างภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าเป็นคนมีอุดมการณ์ จิตสำนึก และมีความรักในวิชาชีพรูและครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตนักเรียน เจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูรองลงมา คือ อาชีพที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้มากที่สุด อยู่ในระดับมาก และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับน้อย คือ เมื่อถึงเวลาสอนข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากสอนนักเรียนห้องที่เรียนไม่เก่ง ตามลำดับ

3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณวิชาชีพรุ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ ในโรงเรียนเดียวกัน รองลงมา คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์ครุสภา อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

คำสำคัญ : เจตคติต่อวิชาชีพรุ, สมรรถนะทางวิชาชีพรุ, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

Abstract

A study on the attitudes towards teachers' professional practice and professional competencies of the practicing teaching profession students of the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University purpose 1) To study the professional qualification of teachers of the practicing teaching profession students in educational institutions in the field of social studies in the view of the mentors teachers and their views. 2) To study the attitudes toward the professional teachers of the practicing teaching profession students in educational institutes. and 3) To study the satisfaction of the practicing teaching profession students in the educational institution.

The population was 124 professional teachers and 5 students in the social studies program, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. The students were sent out to practice full-time teachers in the school network of 124 professional teachers. The instruments were teachers' professional attitude and professional competency questionnaires in the teaching of social studies of students in the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. The data were analyzed by means of percentage, and standard deviation.

The research found that

1) Professional teachers and students have the same opinion that students have professional competency in teaching professions. Overall, the mean was at the high level of all aspects ($\mu = 3.81$ and $\mu = 3.90$). In terms of teacher characteristics, the mean scores were at the highest level, followed by classroom research and learning management.

2) the practicing teaching profession students have a high level of attitudes towards the teaching profession. ($\mu = 3.89$) Considering that the students had the highest attitudes at I am confident that I will be a good teacher, I am an ideological, conscientious, and loving in teacher and teachers are important to life and students' future. The second attitude towards the teaching profession was the teachers are the profession that most solves social problems, scores are very high, and third attitudes towards the teaching profession are ranked at a low level: when it comes to teaching, I do not want to teach the students who are not well-educated.

3) The overall of students was moderate in satisfied with the practice of professional. ($\mu = 2.44$) The considering of each aspect, it was found that students were satisfied at the high level of friend who practiced professional experience in the

same school. The second is the application of knowledge to the practice of professional teachers was very high level and the last one is the workload assigned were moderate.

Keywords: attitudes towards teachers, professional competence of the teacher, professional students experience, Teaching in the school

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพรู และสมรรถนะทางวิชาชีพรูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพรูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและในทัศนะของตนเอง 2) เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีบบัณฑิตการสอนในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู กลุ่มประชากร คือ ครูพี่เลี้ยง จำนวน 124 คน และนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูเต็มรูปแบบในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู จำนวน 124 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพรู และสมรรถนะทางวิชาชีพรูของนักศึกษาบัณฑิตการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ สำหรับนักศึกษาและสำหรับครูพี่เลี้ยง จำนวน 2 ฉบับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่านักศึกษามีสมรรถนะทางวิชาชีพรูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\mu = 3.81$ และ $\mu = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านคุณลักษณะความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ
- 2) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู มีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูที่สูดอันดับแรก คือ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะเป็นแบบอย่างครูที่ดีได้อย่างภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าเป็นคนมีอุดมการณ์ จิตสำนึก และมีความรักในวิชาชีพรูและครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตนักเรียน เจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูรองลงมา คือ อาชีพที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้มากที่สุด อยู่ในระดับมาก และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพรูอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับน้อย คือ เมื่อถึงเวลาสอนข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากสอนนักเรียนห้องที่เรียนไม่เก่ง ตามลำดับ

3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณวิชาชีพรุ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ ในโรงเรียนเดียวกัน รองลงมา คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์ครุสภา อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

คำสำคัญ : เจตคติต่อวิชาชีพรุ, สมรรถนะทางวิชาชีพรุ, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

Abstract

A study on the attitudes towards teachers' professional practice and professional competencies of the practicing teaching profession students of the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University purpose 1) To study the professional qualification of teachers of the practicing teaching profession students in educational institutions in the field of social studies in the view of the mentors teachers and their views. 2) To study the attitudes toward the professional teachers of the practicing teaching profession students in educational institutes. and 3) To study the satisfaction of the practicing teaching profession students in the educational institution.

The population was 124 professional teachers and 5 students in the social studies program, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. The students were sent out to practice full-time teachers in the school network of 124 professional teachers. The instruments were teachers' professional attitude and professional competency questionnaires in the teaching of social studies of students in the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. The data were analyzed by means of percentage, and standard deviation.

The research found that

1) Professional teachers and students have the same opinion that students have professional competency in teaching professions. Overall, the mean was at the high level of all aspects ($\mu = 3.81$ and $\mu = 3.90$). In terms of teacher characteristics, the mean scores were at the highest level, followed by classroom research and learning management.

2) the practicing teaching profession students have a high level of attitudes towards the teaching profession. ($\mu = 3.89$) Considering that the students had the highest attitudes at I am confident that I will be a good teacher, I am an ideological, conscientious, and loving in teacher and teachers are important to life and students' future. The second attitude towards the teaching profession was the teachers are the profession that most solves social problems, scores are very high, and third attitudes towards the teaching profession are ranked at a low level: when it comes to teaching, I do not want to teach the students who are not well-educated.

3) The overall of students was moderate in satisfied with the practice of professional. ($\mu = 2.44$) The considering of each aspect, it was found that students were satisfied at the high level of friend who practiced professional experience in the

same school. The second is the application of knowledge to the practice of professional teachers was very high level and the last one is the workload assigned were moderate.

Keywords: attitudes towards teachers, professional competence of the teacher, professional students experience, Teaching in the school

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
โจทย์วิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	6
กรอบแนวความคิดของการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ	8
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	14
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	20
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและมาตรฐานวิชาชีพครู	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การรวบรวมข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	83
อภิปรายผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะการวิจัย	87
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไปของครูพี่เลี้ยง	44
2	แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	47
3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครูของ นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ในทัศนะ ของครูพี่เลี้ยงและของตนเอง	49
4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยง	50
5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของตนเอง	52
6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการ จัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ในทัศนะของครูพี่เลี้ยง	54
7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการ จัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ในทัศนะของตนเอง	58
8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู คุณลักษณะความเป็นครู ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขา วิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยง	62
9	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู คุณลักษณะความเป็นครู ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขา วิชาสังคมศึกษาในทัศนะของตนเอง	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยง	66
11	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของตนเอง	67
12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	68
13	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา	71
14	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	72
15	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	73
16	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์คุรุสภา	75
17	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการนิเทศ	76
18	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเดียวกัน	78
19	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการได้รับข่าวสารจากทางมหาวิทยาลัย	79
20	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	20

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาเพราะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ส่งถึงกันอย่างรวดเร็วส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถระดับสูงสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกมีการตื่นตัวด้านการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสำหรับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ หลายประเทศได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการกำหนดสมรรถนะครู ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการขับเคลื่อนคุณภาพของครูในปัจจุบัน (พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551)

ครูมีหน้าที่พัฒนาคนพัฒนาชาติให้เจริญรุ่งเรือง ครูจึงต้องมีสมรรถนะตามที่องค์การต้องการ สอนง เครือมาก, 2543 กล่าวไว้ว่า “ในยุคแห่งการปฏิรูปการเมืองจะสำเร็จได้อย่างเหมาะสมกับประเทศไทยนั้นความสำเร็จของการปฏิรูปดังกล่าว ต้องอาศัยคุณภาพของคนเป็นสำคัญและการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือจึงถือได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลถึงความสำเร็จของการปฏิรูปในระบบอื่นๆ ” ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5) การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข Lynn, 2005 กล่าวว่า “สมรรถนะ (Competency) เป็นสิ่งที่ต้องการการฝึกฝน (Coaching) การจูงใจ (Motivating) และการมีกลยุทธ์ (Strategies) กำกับ” นอกจากนี้ ครูสภาในฐานะองค์การหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบงานส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู ได้ตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดสาระความรู้และสมรรถนะของ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้มีมาตรฐานวิชาชีพ จึงต้องมีการสร้างเสริมสมรรถนะและทักษะให้แก่บุคลากรขององค์การเพื่อพัฒนา

ศักยภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การวิชาชีพทางการศึกษา ถือเป็นวิชาชีพชั้นสูงประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนายความ พยาบาล สัตว์แพทย์ ฯลฯ ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงตามมา เพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชน

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2553 มาตรา 44 ได้กำหนดให้ผู้เข้ารับประกอบวิชาชีพครูจะต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติการการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คุรุสภากำหนด การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นรายวิชาบังคับในหมวดวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่าต่อนักศึกษาครู เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริง ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ครู เสมือนหนึ่งเป็นครูประจำการทุกอย่าง นักศึกษาได้นำความรู้ทางภาคทฤษฎีที่เรียนมาไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ตลอดจนได้ฝึกฝนทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพ โดยมีอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงของสถานศึกษา ให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาของนักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและมีมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่าต่อนักศึกษาครู เป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้นำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งหมดที่เรียนมา นำไปสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริง เสมือนหนึ่งว่าเป็นครูประจำการทุกอย่าง ได้ฝึกทักษะทางวิชาชีพและศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและวิธีการแก้ไขปัญหา โดยมีอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยและครูพี่เลี้ยงของสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ซึ่งถือว่าเป็นการให้ความรู้โดยผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนี้ จะเป็นการฝึกหัดทางปฏิบัติ จนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดี เกิดทักษะ สมรรถนะ เกิดความมั่นใจที่จะนำไปสู่ศรัทธาในอาชีพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อความมั่นใจที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครูได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2553 มาตรา 49 ซึ่งกำหนดให้มีมาตรฐานทางการศึกษาไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน พ.ร.บ.สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพว่าต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด คือ 1) การฝึกปฏิบัติระหว่างเรียน และ 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้จัดส่งนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะเวลา 1 ปี ซึ่งหากนักศึกษาได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีจากสาขาวิชาทั้งด้านวิชาการ วิธีการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ ย่อมปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข มีความสนุกกับงาน

สอน มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่านักศึกษายังขาดทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพในบางเรื่อง ดังนั้นสาขาวิชาควรมีบทบาทอย่างมากต่อกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา ก่อนที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครูอย่างครุมีอาชีพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาและปรับปรุงในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจนปรับปรุงเนื้อหาวิชา และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป

โจทย์วิจัย

1. สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของ ครูพี่เลี้ยง และในทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรี
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับปริญญาตรี

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและในทัศนะของตนเองในระดับปริญญาตรี
2. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรี
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและในทัศนะของตนเอง
2. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลหลัก/หน่วยทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขอบเขตการวิจัยดังนี้
 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ออกฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน ภาคเรียนที่ 1
 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปในโรงเรียนเครือข่าย
 ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน

ขอบด้านตัวแปร/ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ คือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา
 ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 จังหวัด
 คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน

ตัวแปรตาม คือ

1. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป
2. สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป
3. ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาของนักศึกษา
 ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป

ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลาที่ทำการวิจัย

พื้นที่ : โรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสุโขทัย จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน

ระยะเวลา : 1 ปี ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2559 – กุมภาพันธ์ 2560

ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

ค่านิยมศัพท์ทั่วไป

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อให้ศึกษานำความรู้ ทักษะ และเทคนิคการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการชั้นเรียนที่ได้เรียนรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติ ในสถานศึกษา ภายใต้การนิเทศ การดูแลให้คำปรึกษาของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หมายถึง นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.5 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

เจตคติต่อวิชาชีพครู หมายถึง ความศรัทธา ความรัก และความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู มีจิตสำนึกที่ดีและมีจิตวิญญาณในวิชาชีพครู

สมรรถนะทางวิชาชีพครู หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ด้านการสอน ด้านการจัดการชั้นเรียน ด้านคุณลักษณะความเป็นครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาต่อกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึก ภาระงานการฝึกที่ได้รับมอบหมาย การได้รับการนิเทศ เพื่อนนักศึกษา การรับข่าวสารจากมหาวิทยาลัย ตลอดจนการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษา บรรลุจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ครูพี่เลี้ยง หมายถึง ครูในโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ เป็นผู้แนะนำ ให้คำปรึกษา แนะนำการนิเทศการปฏิบัติการสอนของ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

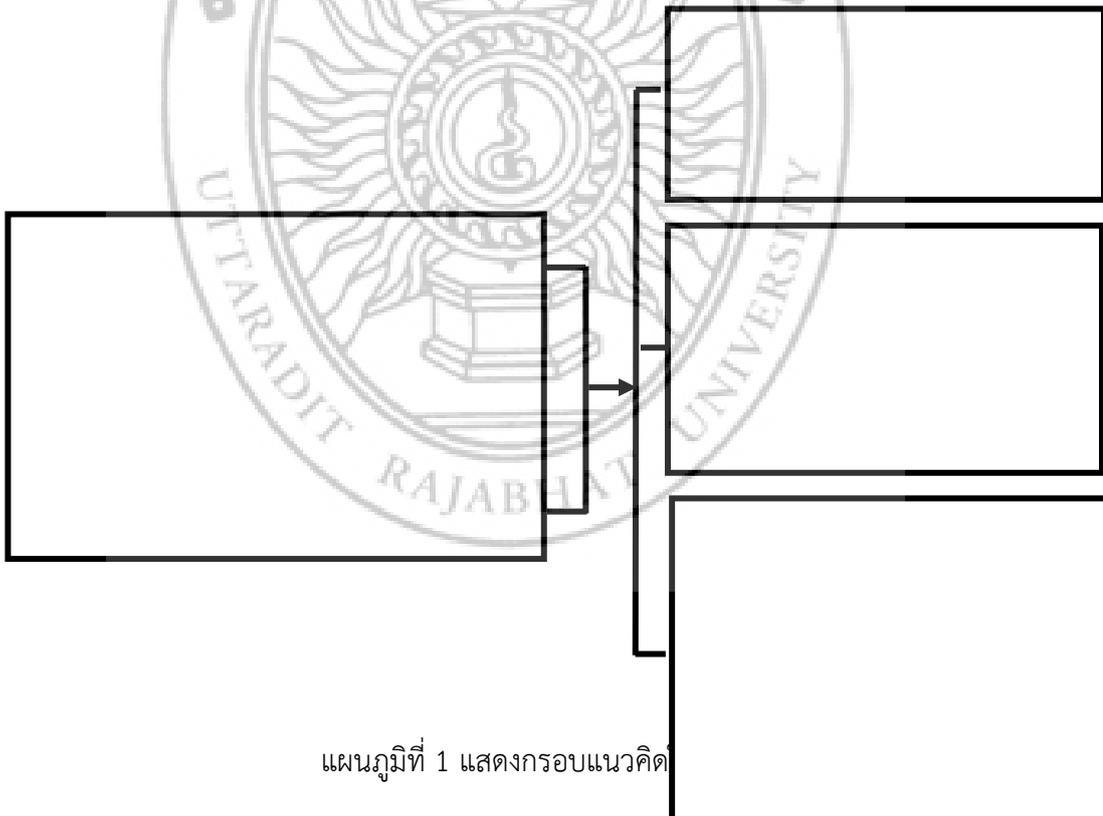
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ทราบถึงเจตคติต่อวิชาชีพครูและสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสามารถนำไปปรับปรุง หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูระหว่างเรียน ตลอดจนการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสาขาวิชา ตลอดจนการประชุมสัมมนาครูพี่เลี้ยง เพื่อสร้างความเข้าใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างถูกต้อง และการทำงานร่วมกับโรงเรียนที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ
 - 1.1 ความหมายของเจตคติ
 - 1.2 ลักษณะของเจตคติ
 - 1.3 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 1.4 เครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติ
2. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 2.1 ความหมายของสมรรถนะ
 - 2.2 ความสำคัญของสมรรถนะ
 - 2.3 องค์ประกอบของสมรรถนะ
 - 2.4 ประเภทของสมรรถนะ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 3.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 3.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ
 - 3.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและมาตรฐานวิชาชีพครู
 - 4.1 จุดมุ่งหมายของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
 - 4.2 สมรรถนะของนักศึกษาครูที่พึงประสงค์
 - 4.3 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
 - 4.4 จุดเน้นของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
 - 4.5 มาตรฐานวิชาชีพครู
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ

คำว่า เจตคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude มาจากคำว่า Aptus ในภาษาลาติน บางครั้งแปลกันว่า ทักษะ หรือท่าที ปัจจุบันคำนี้ก็ยังแพร่หลายอยู่ แต่มีนักวิชาการบัญญัติศัพท์ขึ้นมาใหม่ คือ เจตคติ โดยมีความต้องการใช้ศัพท์ให้ทันสมัยมากขึ้น (พิภพ วังเงิน, 2547 : 403) โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติศัพท์ว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 321)

Good (1973 : 49) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงหรือแนวโน้มของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งของ สถานการณ์ หรือค่านิยม โดยปกติจะแสดงออกมาพร้อมกับความรู้สึกและอารมณ์ เจตคติไม่อาจสังเกตได้โดยตรง แต่จะอ้างอิงได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก ทั้งที่เป็นพฤติกรรมทางภาษาและไม่ใช้ภาษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 243) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่น และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2547 : 229) กล่าวว่า เจตคติเป็นกิริยาท่าทีรวมของบุคคลที่เกิดจากความพร้อม หรือความโน้มเอียงของจิตใจซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้า เช่น วัตถุ สิ่งของ และสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมโดยแสดงออกมาในทางสนับสนุนซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้นหรือในทางต่อต้าน ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ไม่เห็นดีไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น ๆ

จากความหมายของเจตคติ อาจสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกความคิดเห็น ความเชื่อหรือความพร้อมของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลได้รับโดยตรง ซึ่งมีในทางบวกและทางลบ เจตคติเชิงบวกนั้นจะแสดงออกในลักษณะความรู้สึกชอบ ความพึงพอใจ ความสนใจ เห็นด้วย อยากทำ อยากปฏิบัติ อยากได้และอยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ส่วนเจตคติเชิงลบนั้น จะแสดงออกในลักษณะความเกลียด ไม่พึงพอใจ ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่ายหรือต้องการหนีห่างจากสิ่งเหล่านั้นนอกจากนี้ เจตคติอาจแสดงออกในลักษณะความเป็นกลางก็ได้ เช่น ความรู้สึกเฉย ๆ ไม่รัก ไม่ชอบในสิ่งนั้น ๆ

ลักษณะของเจตคติ

แชนีกส์ ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ 5 ประการดังนี้

ประการที่ 1 มีทิศทาง เจตคติมีทิศทาง เพราะความรู้สึกของคนที่มีต่อเป้าเจตคติเป็นบวก และลบ หรือ ชอบ หรือ ไม่ชอบ

ประการที่ 2 มีความเข้มข้น เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่องตั้งแต่บวกถึงลบถ้าเป็นบวก ก็จะมีตั้งแต่บวกน้อย ๆ จนถึงบวกมาก ๆ ถ้าลบก็จะมีตั้งแต่ลบมาก ๆ จนถึงลบน้อย ๆ ความมากน้อย ของความรู้สึกนี้คือความเข้มข้นนั่นเอง

ประการที่ 3 มีการแผ่ซ่าน เจตคติมีลักษณะแพร่กระจายหรือแผ่ซ่านจากกลุ่มหนึ่ง ไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้

ประการที่ 4 มีความคงเส้นคงวา เจตคติเป็นความรู้สึกที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เป็นความรู้สึกค่อนข้างคงที่

ประการที่ 5 มีความพร้อมที่จะแสดงออกเด่นชัด หมายถึงระดับขั้นของความเต็มใจเกิดจากการเรียนรู้ มีการแพร่กระจายจากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เจตคติ เป็นเพียงความรู้สึกไม่ใช่พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีมีการแพร่กระจายไปยัง อีกกลุ่มหนึ่งได้ด้วย

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2541 : 367) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. เจตคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ฉะนั้นเจตคติจึงมี ทั้งบวกและลบ
3. เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม
4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงของเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทิศทางของเจตคติ หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น เจตคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้
5. เจตคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่ง ๆ อาจจะไม่มีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ฉะนั้นค่านิยมเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลที่เป็นสมาชิก ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนเจตคติจะต้องเปลี่ยนค่านิยม
6. สังคมประกิต (Socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจตคติของเด็กโดยเฉพาะเจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 243) กล่าวว่าเจตคติมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัว บุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่ามีประสบการณ์ที่เหมือนกัน ก็จะมีเจตคติที่แตกต่างกันไป ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ ฯลฯ

2. เจตคติเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจ มากกว่าภายนอกที่จะสังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคล ที่จะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย เป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้ และบางครั้งไม่ค่อยมีเหตุผล

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมินคือ ลักษณะความรู้สึกหรือการประเมินว่า ชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็คือเป็นทิศทางในทางที่ดี เรียกว่า เป็นทิศทางในทางบวกและถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ ก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่า ไม่ควรมีเจตคตินั้น แต่เป็นเพียงความรู้สึกในทางไม่ดี เช่น เจตคติในทางลบต่อการคดโกงการเล่น การพนัน การมีเจตคติในทางบวกก็ไม่ได้หมายถึง เจตคติที่ดีและพึงปรารถนา เช่น เจตคติทางบวกต่อการโกหก การสูบบุหรี่ เป็นต้น

4. เจตคติมีความเข้ม คือ มีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมาก ก็แสดงว่ามีความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุด ก็แสดงว่ามีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่น และมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน เป็นสภาวะทางจิตใจ ซึ่งหากไม่ได้แสดงออก ก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่า บุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้นเจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออก เนื่องจากถูกกระตุ้น และการกระตุ้นนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วย เช่น บุคคลแสดงความไม่ชอบด้วยการดูค่าคนอื่น นอกจากไม่ชอบคนนั้นแล้วอาจจะเป็นเพราะถูกทำทายนก่อน

7. เจตคติจะต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้น แต่ก็ไม่จำเป็นว่า เจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอกจะตรงกัน เพราะก่อนแสดงออกบุคคลนั้น ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับปทัสถานของสังคม แล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

องค์ประกอบของเจตคติ

โทรแอนดิส (Triandis.1971 : 16 อ้างถึงใน อัญชลี บุญถนอม 2542 : 27)

ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่า องค์ประกอบของเจตคติมี 3 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยประเมินผลสิ่งเรานั้น ๆ

2. องค์ประกอบทางด้านท่าที ความรู้สึก (Affective component) จัดเป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเร้า “ความคิด” อีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่คิดถึงสิ่งใด แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวก และ ลบตามลำดับ

3. องค์ประกอบทางด้านปฏิบัติ (Behavioral component) คือ ความพร้อมหรือความโน้มเอียงเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่สนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกที่ได้จากการประเมินผล

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 59 – 60) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่า องค์ประกอบของเจตคติมี 3 ด้านดังนี้

1. ด้านสติปัญญา ประกอบไปด้วยความรู้ ความคิดและความเชื่อที่ผู้นั้นมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. ด้านความรู้สึก เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. ด้านพฤติกรรม เป็นด้านแนวโน้มของการจะกระทำหรือจะแสดงพฤติกรรม

อัครชัย ลิ่มเจริญ (2546 : 79 - 83) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่าองค์ประกอบของเจตคติมี 5 ด้านดังนี้

1. ด้านความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการเรียน
2. ด้านความพึงพอใจที่เรียนคณิตศาสตร์
3. ด้านความพึงพอใจที่ทำงานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์
4. ด้านการเพิ่มพูนความรู้ทางคณิตศาสตร์
5. ด้านความรู้สึกมั่นใจในการใช้คณิตศาสตร์อย่างมีความหมาย

เครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2542 : 186) ได้กล่าวว่า ในการวัดเจตคติจะต้องคำนึงถึงประเด็นหลัก 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาเจตคติที่ต้องการวัด ซึ่งได้แก่ สิ่งเร้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้แสดงกิริยาท่าทีออกมา
2. ทิศทางของเจตคติ โดยทั่วไปจะกำหนดให้เจตคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันมีลักษณะเป็นซ้าย - ขวา หรือบวกกับลบ กล่าวคือ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่งและลดระดับความเห็นด้วยลงเรื่อย ๆ จนถึงความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยจนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. ความเข้มของเจตคติ ได้แก่ ปริมาณความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้า นั้น ว่ามีมากน้อยเพียงใดถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าจะเป็นในทิศทางบวกหรือลบก็ตาม จะมีความรู้สึกรุนแรงมากกว่าที่เป็นกลาง ๆ

นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 252) กล่าวว่า เจตคติค่อนข้างไปทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นความรู้สึก ความเชื่อของบุคคล ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง การวัดเจตคติ จึงไม่สามารถจะวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกทางภาษา และวัดในรูปของความเห็น การวัดเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดและผู้ใด อาจจะใช้วิธีการสังเกตจากการกระทำ คำพูด การแสดงสีหน้าท่าทาง หรือสัมภาษณ์ความรู้สึกนึกคิดของเขา แต่แบบวัด หรือเครื่องมือที่นักจิตวิทยานิยมใช้กันมาก จะอยู่ในรูปของแบบสอบถามหรือแบบสำรวจ เรียกว่า แบบวัดทางเจตคติ ในการวัดนั้นควรมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. การศึกษาเจตคติ เป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง
2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่
3. การศึกษาเจตคติของบุคคล มิใช่แต่เป็นการศึกษาทิศทางเจตคติของบุคคลที่นั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของเจตคตินั้นด้วย

การวัดเจตคติเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อน เนื่องจากเจตคติเป็นความรู้สึกนึกคิดเป็นสภาพทางจิตใจซึ่งไม่สามารถวัดได้โดยตรง การวัดเจตคตินิยมวัดออกมาเป็นทิศทางคือทางบวกและทางลบ ทางบวกหมายถึงเจตคติในทางที่ดี ส่วนทางลบหมายถึงเจตคติในทางที่ไม่ดี เจตคติสามารถวัดได้ด้วยวิธีการต่างๆ หลากหลายรูปแบบ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เช่น สังเกตพฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมานั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เช่น นักเรียนบางคนอาจมีความกระตือรือร้น นักเรียนบางคนอาจนั่งเฉย ๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการสอบถามจากการสนทนาพูดคุย สามารถซักถามข้อมูลจากบุคคลได้โดยตรง

3. การให้ทำ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากโดยการสร้างเครื่องมือวัดขึ้นมาเรียกว่าแบบวัดหรือมาตราวัด (Scale) โดยใช้ประเด็นต่าง ๆ ของแต่ละเรื่องมาหาคะแนนว่าข้อไหนควรมีคะแนนมากกว่ากันอย่างไร เมื่อสร้างแบบวัดเสร็จจะนำ

ไปตรวจสอบพิจารณาความเชื่อถือได้ หลังจากนั้นจึงนำไปใช้วัดเจตคติกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ
ศึกษาการสร้างแบบวัดเจตคตินั้นมีหลายรูปแบบ แต่ที่นิยมใช้กันมากเป็นแบบวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต
(Likert Scale) ซึ่งนิยมนำมาใช้กับแบบประเมินหรือแบบสอบถามที่วัดเจตคติ หรือความเชื่อ
โดยกำหนดรูปแบบออกเป็นระดับความคิดเห็นของผู้ตอบ 1 – 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการบอกขนาดความเข้มของเจตคติ
โดยข้อความจะประกอบด้วยข้อความที่มีทั้งทางบวกและทางลบ (ลิวัน สายยศ, 2548)

วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต มีดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าต้องการศึกษาเจตคติต่อสิ่งใด กลุ่มเป้าหมายคือใคร
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจน เพื่อให้ทราบว่า
สิ่งที่เป็นประเด็นในการสร้างแบบวัดประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง
3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญของสิ่งที่จะศึกษาให้ครบถ้วนและต้องมี
ข้อความที่เป็นไปในทางบวกและทางลบมากพอต่อการนำไปวิเคราะห์
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น
ตรวจสอบ ให้พิจารณาในเรื่องความครบถ้วนของคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา
ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ตลอดจนลักษณะการตอบข้อความที่สร้างว่าสอดคล้องกันหรือไม่
เพียงใด
5. ทำการทดลองขั้นต้นก่อนที่จะนำไปใช้จริงโดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
จำนวนหนึ่งที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการสอบถาม เพื่อตรวจสอบความชัดเจน
ของข้อความและภาษาที่ใช้อีกครั้งหนึ่ง และเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเที่ยงตรง
ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของข้อมาตราวัดเจตคติทั้งหมดด้วย
6. การให้คะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก แบบที่นิยมใช้ คือ กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3
2 1 หรือ 4 3 2 1 0 สำหรับข้อความทางบวก และ 1 2 3 4 5 หรือ 0 1 2 3 4 สำหรับข้อความทางลบ
7. การแปลผลระดับเจตคติที่เป็น 5 ระดับ มีวิธีการคำนวณทางสถิติ โดยกำหนดตามค่า
พิสัยดังนี้

$$\text{ค่าพิสัย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ค่าพิสัย} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

ความหมายของสมรรถนะ

ปัจจุบัน ระบบราชการต้องเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสนองตอบความต้องการของประชาชนการเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจวัฒนธรรม การเมืองของโลกของภูมิภาค และของประเทศไทย มีผลทำให้ข้าราชการต้องปฏิบัติงานแบบมืออาชีพมากขึ้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร อันจะส่งผลให้ครูและบุคลากรเกิดขวัญ กำลังใจในการทำงาน ตลอดจนร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจขององค์กรอย่างเต็มกำลังความสามารถ (สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ , 2549 : 51)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549 : 54-55) คำว่า สมรรถนะ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Competency ในภาษาไทยมีผู้ใช้อยู่หลายคำ เช่น สมรรถภาพ สมรรถนะ ศักยภาพ เป็นต้น คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้บัญญัติศัพท์ว่า ความสามารถมี ความสามารถ ความมีสามัคคี ในที่นี้ จะใช้คำว่า สมรรถนะ เนื่องจากเป็นคำที่หน่วยงานภาครัฐและนักวิชาการส่วนใหญ่ใช้กันแพร่หลายมากที่สุดคำนิยามของคำว่า “สมรรถนะ” หรือ Competency นี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในตำราบทความ และข้อเขียนทางวิชาการหลากหลาย โดยทั่วไปกล่าวกันว่า ไม่มีนิยามใดผิดหรือถูกแต่ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้มากกว่า ตัวอย่างคำจำกัดความของคำว่า “สมรรถนะ” ตามที่มีผู้อธิบายไว้ อาทิ สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่อยู่ภายในของบุคคล (Underlying characteristics) ซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามบทบาท หรือตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างดีเลิศ

เสน่ห์ จุ้ยโต (255 : 221-222) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ (Competency) คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่จำเป็นของบุคลากรที่ทำให้สามารถทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ประสบความสำเร็จอย่างดีเยี่ยม (Superior Performer) และแสดงบทบาท (Role) ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า สมรรถนะ (Competency) ต้องมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. สมรรถนะประกอบด้วย 2 ส่วนคือส่วนที่มองเห็นได้ชัดคือ ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) อีกส่วนที่มองเห็นไม่ชัด คือ ทักษะ (Attitude) ค่านิยม (Value) อุปนิสัย (Traits) และสร้างแรงผลักดันภายใน (Motives)
2. สมรรถนะแสดงออกเป็นพฤติกรรม (Behavior)
3. สมรรถนะต้องแสดงให้เห็นถึงผลงานและผลนั้นต้องสามารถวัดค่าได้ (Measurable) โดยมีตัวชี้วัดผลงาน (Key Performance Indicator)
4. สมรรถนะต้องสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้

จากการศึกษา อาจสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง หรือขีดความสามารถ (Competency) หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ซึ่งบุคคลนั้น จะแสดงออกเป็นวิธีคิดและพฤติกรรมในการทำงานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลและมี

การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรได้กำหนดเอาไว้

ความสำคัญของสมรรถนะ

ปัจจุบันนี้ สมรรถนะมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์กรทุกประเภท กล่าวคือ ช่วยสนับสนุนวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์กรได้ รวมทั้งสามารถใช้เป็นกรอบในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่น ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การพัฒนาฝึกอบรม การเลื่อนระดับปรับตำแหน่งงาน การโยกย้ายตำแหน่งหน้างาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการบริหารผลตอบแทน เป็นต้น มีการวิจัยพบว่า ในโลกของธุรกิจ การพัฒนาคนเพื่อให้ตามทันคู่แข่งขั้นต้องใช้เวลาพัฒนาถึง 7 ปี ในขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันใช้เวลาเพียง 1 ปี เท่านั้น ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานจะต้องเร่งดำเนินการ (สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมวิชาวชิพ, 2549 : 64) จากการที่สมรรถนะมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในโลกปัจจุบันนี้เอง องค์กรทุกแห่งจึงต้องมีวิวัฒนาการหรือประเมินสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งวิธีที่ง่ายที่สุดก็คือการทดสอบความรู้ แต่วิธีนี้ก็ยังไม่สามารถวัดได้อย่างแม่นยำ จึงต้องใช้ร่วมกับวิธีการอื่น ๆ เช่น ให้ทดลองปฏิบัติงานก่อนเพื่อตรวจสอบทักษะหรือความสามารถในงาน โดยอาจใช้สถานการณ์จำลองหรือให้ฝึกในภาคสนาม กรณีที่ให้ทดลองปฏิบัติงานในระยะเวลายาว ๆ อาจจะใช้การเฝ้าติดตามดูหรือสังเกตพฤติกรรมในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยผู้สัมภาษณ์จะต้องมีทักษะหรือมีความชำนาญสูงในงานด้านนั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547 : 114) ระบุว่า สมรรถนะหรือ Competency มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์กร สมรรถนะมีประโยชน์ต่อตัวผู้ปฏิบัติงาน ต่อตัวองค์กรหรือหน่วยงาน และต่อการบริหารงานบุคคลโดยรวม ดังนี้

1. ช่วยให้การคัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการขององค์กรอย่างแท้จริง
2. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความสามารถของตัวเองว่าอยู่ในระดับใดและจะต้องพัฒนาในเรื่องใด ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

3. ใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ฝึกอบรมแก่พนักงานในองค์กร

4. ช่วยสนับสนุนให้ตัวชี้วัดหลักของผลงาน(KPIs) บรรลุเป้าหมายเพราะ Competency จะเป็นตัวบ่งบอกได้ว่าถ้าต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดหลัก แล้วจะต้องใช้ Competency ตัวไหนบ้าง

5. ป้องกันไม่ให้ผลงานเกิดจากโชคชะตาเพียงอย่างเดียว เช่น ยอดขายของพนักงานขายเพิ่มสูงกว่าเป้าที่กำหนดทั้งที่พนักงานขายคนนั้นไม่ค่อยตั้งใจทำงานมากนัก แต่เนื่องจากความต้องการของตลาดสูง จึงทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นเองโดยไม่ต้องลงแรงอะไรมาก แต่ถ้ามีการวัดสมรรถนะแล้ว จะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าพนักงานคนนั้นประสบความสำเร็จเพราะโชคช่วยหรือด้วยความสามารถของเขาเอง

6. ช่วยให้เกิดการหล่อหลอมไปสู่สมรรถนะขององค์กรที่ดีขึ้นเพราะถ้าทุกคนปรับสมรรถนะของตัวเองให้เข้ากับผลงานที่องค์กรต้องการอยู่ตลอดเวลาแล้ว ในระยะยาวก็จะส่งผลให้เกิดเป็นสมรรถนะเฉพาะขององค์กรนั้นๆเช่น เป็นองค์กรแห่งการคิดสร้างสรรค์เพราะทุกคนในองค์กรมีสมรรถนะในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ในส่วนของการพัฒนาบุคลากรนั้น แนวคิดเรื่องสมรรถนะนี้มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการมุ่งเสริมสร้างความสามารถให้ทรัพยากรบุคคล โดยมีความเชื่อว่าเมื่อพัฒนาคนให้มีความสามารถแล้วคนจะใช้ความสามารถที่มีไปผลักดันให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นการนำเรื่องสมรรถนะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรมุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรเป็นหัวใจสำคัญ ต้องมีการพิจารณาว่าบุคลากรในองค์กรมีความสามารถอย่างไร จึงจะทำให้องค์กรเหนือกว่าคู่แข่งและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นประโยชน์ของ Competency ในด้านการพัฒนาบุคคล จึงสรุปได้ดังนี้

1. การเลือกสรรเพื่อให้ได้คนที่มีความสามารถเหมาะสมกับองค์กรและงาน
2. การเลื่อนระดับ ปรับตำแหน่งงาน ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
3. การพัฒนาฝึกอบรม ความสามารถของบุคคลให้สอดคล้องกับตำแหน่งงาน
4. การเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคล
5. การบริหารผลงาน (Performance management)
6. การบริหารคนเก่ง (Talent Management)
7. การโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงาน
8. การพัฒนาความก้าวหน้าสายอาชีพ

เอนกลาก สุธินันท์ (2548) กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะว่า สมรรถนะมีทั้งส่วนที่เหมือนและมีทั้งส่วนที่แตกต่างจากความสามารถทั่วไป คือในส่วนที่เหมือนประกอบไปด้วยความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทักษะความชำนาญในการทำงานแต่ในส่วนที่แตกต่างกันคือ ศักยภาพ ส่วนบุคคล อุปกรณ์ เครื่องมือที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน อำนาจการตัดสินใจที่เหมาะสมที่ต้องใช้ในการปฏิบัติ งานนั้นๆให้บรรลุผลงานตามเป้าหมาย ดังนั้นเหตุผลสำคัญที่ต้องมีการกำหนดสมรรถนะในการทำงานก็คือ

1. สมรรถนะคือคุณสมบัติที่สำคัญที่ทำให้บุคคลในแต่ละตำแหน่งงานสามารถทำงานให้บรรลุผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการ
2. เป็นแนวทางการ คัดเลือก พัฒนา โยกย้าย บุคลากร
3. เป็นแนวทางการสร้างวัฒนธรรมการทำงาน
4. ประเมินผลงานพนักงานอย่างเป็นธรรม
5. ป้องกันความสูญเสียที่จะเกิดจากการทำงาน
6. สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่าสมรรถนะ นั้นมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคคล การดำเนินงานขององค์กรและมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานบุคคลขององค์กร โดยที่สมรรถนะมีผลทำให้การดำเนินการกิจบรรลุความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของสมรรถนะ

ปัจจุบันนี้ สมรรถนะมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์กรทุกประเภท กล่าวคือ ช่วยสนับสนุนวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์กรได้ รวมทั้งสามารถใช้เป็นกรอบในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่น ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การพัฒนาฝึกอบรม การเลื่อนระดับปรับ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549 : 59-63) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 5 ส่วน และได้อธิบายความหมายของแต่ละองค์ประกอบไว้ ดังนี้

1. ทักษะ (Skill) หมายถึง สิ่งที่บุคคลทำได้ดี และสามารถแสดงให้เห็นได้ถึงความชำนาญ เช่น ความสามารถในการนำเสนอ (Presentation) ความสามารถในการเจรจาต่อรอง (Negotiation) ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นต้น

2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลที่บุคคลได้สะสมไว้จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ความรู้ด้านการวางแผน ความรู้ด้านการบริหารงานบุคคล ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ

3. อัตมโนทัศน์ (Self-concept) ได้แก่ การมีเจตคติ ค่านิยม และภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับตนเองหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น การมองตนเองว่าเป็นคนซื่อสัตย์ กล้าหาญรับผิดชอบ ฯลฯ

4. ลักษณะนิสัย (Trait) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะประจำตัวบุคคลที่แสดงออกมา ให้ผู้อื่นเห็นได้ เช่น ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ความยืดหยุ่น ความเมตตาากรุณา ฯลฯ

5. แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง ความคิดที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เช่น คนที่คาดหวังในความสำเร็จสูงจะเกิดแรงขับเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ หรือ คนที่ไม่มีเพื่อนและต้องการเพื่อนอย่างมาก ก็จะเกิดแรงขับเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้นองค์ประกอบของสมรรถนะตามที่แมคเคลล์แลนดี้ได้เสนอไว้ครั้งแรกนั้นต่อมามีผู้นำไปจัดกลุ่มใหม่เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

5.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่บุคคลรู้และเข้าใจ เป็นความรู้ด้านวิชาการ เช่น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ด้านการบริหาร แพทย์ต้องมีความรู้ด้านการรักษาคนไข้ เป็นต้น

5.2 ทักษะ (Skill) หมายถึง สิ่งที่ทำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งช่วยทำให้บุคคลนำความรู้ที่นำไปใช้ได้ เช่น ผู้บริหารต้องมีทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิควิธี ครูต้องมีทักษะด้านการสอน เป็นต้น

5.3 เจตคติและค่านิยมที่เหมาะสม (Appropriate attitude and value) หมายถึง สิ่งที่บุคคลแสดงออกมา เป็นคุณลักษณะด้านพฤติกรรมซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ความรู้และทักษะของบุคคลนั้น เป็นองค์ประกอบที่ทำให้คนมีความอดทนหรือเกิดความท้อถอยต่อการปฏิบัติงาน

ประเภทของสมรรถนะ

เนื่องจากแนวคิดเรื่องสมรรถนะมีหลายสำนัก หลายแนวคิด จึงมีการจัดประเภทสมรรถนะไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทำให้คำนิยามและวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ จากการศึกษาของแมคเคลล์แลนดท์ พบว่า สมรรถนะของบุคคลสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (สุกัญญา รัตมิตธรรมโชติ, 2548 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2547 : 60-63)

1. สมรรถนะขั้นพื้นฐาน (Threshold competency) หมายถึง ความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เช่น ความสามารถในการอ่าน การพูด หรือการเขียนซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ไม่ได้ทำให้บุคคลนั้นมีผลงานที่แตกต่างจากผู้อื่น หรือไม่สามารถทำให้บุคคลนั้นมีผลงานที่ดีกว่าผู้อื่นได้ นักวิชาการบางกลุ่มจึงมีความเห็นว่าความรู้และทักษะพื้นฐานเหล่านี้ไม่จัดเป็นสมรรถนะ

2. สมรรถนะขั้นแยกแยะได้ (Differentiating competency) หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งทำให้บุคคลผู้นั้นมีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด สมรรถนะกลุ่มนี้มุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ รวมไปถึง ค่านิยม แรงจูงใจ และเจตคติเพื่อช่วยให้เกิดผลงานที่ดีเลิศ นักวิชาการจำนวนมากจึงให้ความสนใจสมรรถนะกลุ่มนี้ เพราะสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้นอกจากการแบ่งประเภทของสมรรถนะตามที่แมคเคลล์แลนดท์ได้เสนอไว้แล้วยังมีผู้แบ่งในลักษณะอื่น ๆ อีก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Bryant and Poustie, 2001 (อ้างถึงในสำนักงานข้าราชการพลเรือน (2547 : 23) ได้แบ่งประเภทสมรรถนะเพื่อใช้ในการศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานห้องสมุดออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง สมรรถนะที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่องค์กรทำได้ดีที่สุด และเป็นพื้นฐานในการกำหนดค่านิยมขององค์กร จึงเป็นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ทำงานทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด

2. สมรรถนะด้านพฤติกรรม (Behavioral competency) อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า สมรรถนะด้านบุคคล (Personal competency) หมายถึง คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานของบุคคลที่มีอิทธิพลและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิบัติโดยปกติจะเกี่ยวข้องกับงานหลาย ๆ ด้านระหว่างองค์กร

3. สมรรถนะด้านเทคนิค (Technical competency) บางครั้งอาจเรียกว่าสมรรถนะด้านวิชาชีพ (Professional competency) เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับความรู้หรือทักษะเชิงเทคนิค จึงเป็นสมรรถนะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน

จีระ หงส์ลดารมภ์ (2003 : 34) แบ่งประเภทของสมรรถนะสำหรับการบริหารในองค์กรธุรกิจ ออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. สมรรถนะประจำกลุ่มงาน (Functional competency) ได้แก่ ความรู้ของบุคคลที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ
2. สมรรถนะด้านองค์กร (Organizational competency) ได้แก่ ความรู้ของบุคคลที่ช่วยทำให้องค์กรเกิดมูลค่าเพิ่ม (Value - added) อาทิ การมีความรู้เกี่ยวกับการยกเครื่ององค์กร (Re - engineering) การเปลี่ยนแปลงองค์กร วัฒนธรรม องค์กร รวมทั้งการบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM : Total Quality Management) และ Six Sigma เป็นต้น
3. สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ (Leadership competency) ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (People skills) วิสัยทัศน์ (Vision) และความน่าไว้วางใจ (Trust)
4. สมรรถนะด้านประกอบการ (Entrepreneurial competency) ได้แก่ การมีความคิดที่ดี ๆ (Good ideas) แนวคิดด้านบริหารจัดการ (Executive ideas) การป้องกันความล้มเหลว (Save failure) และความสามารถจัดการกับความเสี่ยง (Risk management)
5. สมรรถนะระดับมหภาคและสมรรถนะระดับโลก (Macro and global competency) ได้แก่ การมีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ และความเคลื่อนไหวของประเทศและของโลกเช่น รู้ว่าขณะนี้ทั่วโลกกำลังเกิดอะไรขึ้น รู้จักสำรวจ ความเป็นไปได้ และหลีกเลี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรของตน เป็นต้น

จากความหมายของประเภทของสมรรถนะอาจสรุปได้ว่า สมรรถนะ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของคนที่ช่วยสนับสนุนให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดและเป็นลักษณะพฤติกรรมของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะส่วนสมรรถนะสนับสนุน

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการทำงาน เป็นความรู้สึกที่เป็นนามธรรม มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

Good (1973 : 161) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547 : 122) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ และสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

ชนิดา ยอดดี (2543 : 98) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่มีต่องาน องค์กรประกอบของงานซึ่งส่งผลให้มีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการ

ทำงานซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพสูงที่สุดในการทำงาน และส่งผลให้การทำงานสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

วิซูณี สารสุวรรณ (2552 : 50) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าคาดหวังกับสิ่งหนึ่งไว้อย่างไร สามารถสังเกตได้ โดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และสามารถวัดความพึงพอใจโดยใช้มาตรวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต

สุรียพร แซ่จันทร์ (2552 : 56) ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมาต่อสิ่งที่ปฏิบัติ และความรู้สึกที่แสดงออกเมื่อสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้นได้ทั้งความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ พอใจ

นฤพร คำศรีแก้ว (2557 : 35) ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกชอบพอใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติหรือสิ่งเร้า

ราชบัณฑิตยสถาน ได้กำหนดความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ว่า พอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ พึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ

จากความหมายของความพึงพอใจ อาจสรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติในทางบวก เป็นภาวะการณ์ของอารมณ์ที่เกิดจากผลการประเมินประสบการณ์การประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งในเชิงสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของบุคคลในการปฏิบัติงานและผลตอบแทนที่ได้รับ หากความคาดหวังและผลที่ได้รับเข้าใกล้กัน ความรู้สึกพอใจก็จะมีระดับมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากความคาดหวังและผลตอบแทนที่ได้รับมีความแตกต่างกันระดับความพึงพอใจก็ต่ำลง โดยความรู้สึกพอใจมากหรือน้อย สะท้อนถึงระดับความสุขมากหรือน้อยในภาคปฏิบัติงานได้ด้วย

ความสำคัญของความพึงพอใจ

วรรณรณ แสงมณี (2547 : 12 -1) กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจ คือ

1. ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
2. สร้างความซื่อสัตย์ภักดีให้มีต่อองค์กร
3. เสริมสร้างวินัยที่ดี อันจะทำให้มีการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับและคำสั่ง
4. ทำให้องค์การเป็นองค์กรที่แข็งแกร่ง สามารถฟันฝ่าอุปสรรคในยามคับขันได้
5. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจที่ดีต่อองค์กรยิ่งขึ้น
6. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ
7. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรของตนเอง

แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้ได้สิ่งปรารถนา (drive) เพื่อทำให้บรรลุความต้องการ (want) ในสิ่งที่อยากให้เกิดมี ขณะที่ความพึงพอใจเป็นประสบการณ์อันเกิดจากการได้รับผลสัมฤทธิ์

นอกจากนี้ยังมีผู้พยายามปรับทฤษฎีของ Maslow เช่น Frederick Herzberg และคณะ ที่ผลการศึกษาได้สรุปเป็นทฤษฎีสองปัจจัย (two-factor theory) ของแรงจูงใจ โดยสรุปว่า ความต้องการกลุ่มแรกหรือปัจจัยแรก ได้แก่ นโยบายของบริษัทและการบริหารจัดการ การนิเทศ และฝึกอบรม สภาวะการทำงาน ความสัมพันธ์ภายในระหว่างสมาชิกในองค์กร เงินเดือน

สถานการณ์ในองค์กร ความปลอดภัยมั่นคงในงาน และชีวิตส่วนตัว เหล่านี้ไม่ใช่เป็นสิ่งจูงใจ (motivations) แต่เป็นเพียงสิ่งที่ไม่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ (dissatisfies) เท่านั้น กล่าวคือ トラบเท่าที่สิ่งเหล่านี้มีคุณภาพและปริมาณปรากฏในการทำงาน ก็จะไม่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ซึ่ง Herzberg เรียกปัจจัยนี้ว่า ปัจจัยค้ำจุนหรือสุขภาวะปัจจัย หรือปัจจัยบริบทด้านงาน (maintenance hygiene, job context factors) ส่วนในปัจจัยกลุ่มที่สองเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ (satisfiers) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับสาระในงานทั้งหมด (job content) โดยคลุมความสัมฤทธิ์ผล การได้รับการยอมรับ (recognition) ลักษณะงานที่ท้าทาย ความก้าวหน้าและค ว า ม เ จ ริ ญ เ ตี บ โ ต ของงาน หากปัจจัยเหล่านี้มีปรากฏอยู่จะทำให้เกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ (no satisfaction) แต่ไม่ใช่สภาวะไม่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ (dissatisfaction)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจไว้ ดังนี้

Hertzberg (1959 : 113-115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจเรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับงานซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคตสถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

Maslow's Hierarchy of Need (เกรียงไกร ราวิชัย. 2550 : 28 ; อ้างอิงจาก Maslow, A.H. Motivation and personality. 1970) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นตอนของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ เหมือนกันแต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้น เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์จะเรียงลำดับชั้นตามลำดับความสำคัญ คือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง ซึ่งลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์มี 5 ชั้นตอน ตามลำดับจากต่ำไปสูง ดังนี้

3.1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่อง อาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยา รั ก ษ า โ ร ค ที่อยู่อาศัยและความต้องการทางเพศ เป็นต้น ความต้องการทางด้านร่างกาย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนที่ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

3.2 ความต้องการด้านความปลอดภัย หรือความมั่นคง (Security of Safety Needs) ความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัย หรือความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belonging Needs) ความต้องการทางสังคมเป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตนเองและเห็นความสำคัญของตนเอง อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ

3.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยากที่จะเป็นอยากที่จะได้ตามความคิดของตนหรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่ตนเองเป็นอยู่ขณะนั้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550 : 414-144) ได้กล่าวถึง การแบ่งความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของแมคคลีแลนด์ (David McClelland) ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่กระทำการใด ๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศ มาตรฐานเป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ

2. ความต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่นมีอิทธิพลต่อผู้อื่น และต้องการควบคุมผู้อื่นในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้

การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ (สมยศ นาวิการ, 2544 : 155)

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานการตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิด
2. ความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและมาตรฐานวิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาจากคำว่า Professional Training เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง สรุปได้คือ การจัดประสบการณ์ตรงให้นักศึกษาได้มีการเรียนรู้และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่งกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเทียบเท่ากับหัวใจของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จุดมุ่งหมายทั่วไปจึงเป็นการนำเอาความรู้ทั้งที่เป็นด้านเนื้อหาวิชา ด้านเทคนิควิธีการ และด้านคุณลักษณะไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้ได้ นอกจากนี้ยังถือได้ว่าการให้ความรู้ทางปฏิบัติแก่นักศึกษา โดยผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้ว่า การที่จะให้ได้ครูที่ดีและมีคุณภาพ และจิตวิญญาณของความเป็นครูนั้นจำเป็นต้องสร้างขึ้นมา จะหวังให้ได้ครูโดยกำเนิดคงทำไม่ได้ และการผลิตครูนั้นจะให้ความรู้ทางทฤษฎีเพียงอย่างเดียวก็คงดีได้ยาก จำเป็นต้องฝึกหัดและฝึกฝนภาคปฏิบัติให้มากพอจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างดี และเกิดความมั่นใจ อันจะนำไปสู่ความศรัทธาในอาชีพ ซึ่งจะเป็นประตูไปสู่ความมีวิญญาณของความเป็นครูในที่สุด

จุดมุ่งหมายของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา นักศึกษาต้องปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดในปีที่ 5 เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี การศึกษา ภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำจากบุคลากรที่รับผิดชอบประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูนิเทศก์พิเศษ และครูพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้เรียนรู้งานในหน้าที่ครูตามหลักสูตรที่สอนได้แจ่มแจ้ง กว่าขวางจากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะตามสถานการณ์จริงให้มากที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำทฤษฎี หลักการและวิธีสอนต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้จากสถานศึกษาตำราไปฝึกและพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนรู้ของตน
2. เพื่อส่งเสริมให้เรียนรู้งานในหน้าที่ครู ตามหลักสูตรกำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วนจากการปฏิบัติการสอนจากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะตามสถานการณ์จริงให้มากที่สุด
3. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาธรรมชาติ ความเจริญเติบโตและพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูเป็นไปด้วยดี
4. เพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถในการฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งได้แก่ผู้ร่วมงาน บุคลากรในโรงเรียน และชุมชน ตลอดจนนักเรียนในชั้นเรียน
5. เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติตนตามระเบียบและประเพณีที่ต้งามของครู โดยถือปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ระเบียบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ระเบียบของสถานศึกษาที่เป็นหน่วยฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และระเบียบข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พุทธศักราช 2548
6. เพื่อให้โอกาสนักศึกษาเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของครูที่มีต่อสังคม มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู

สมรรถนะของนักศึกษาครูที่พึงประสงค์

แนวคิดในการจัดกระบวนการผลิตครูเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพตามที่คุรุสภาได้กำหนดสาระการฝึกทักษะ และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐานประกอบการณ์วิชาชีพในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาประกอบด้วย (คุรุสภา, 2550 : 49 - 50)

สาระการฝึกทักษะ

1. การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้
4. การเลือกใช้ การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้
5. การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
7. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
8. การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
9. การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้
10. การสัมมนาทางการศึกษา

สมรรถนะ

1. สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ
2. สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
3. สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
4. สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเน้นการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ภายใต้การนิเทศของอาจารย์จากมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิวิชาชีพครูของสถานศึกษา หรือโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โดยต้องปฏิบัติงาน (ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์, 2553 : 4) ดังนี้

1. ปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน และจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
3. การพัฒนาผู้เรียน
4. งานบริการของโรงเรียน
5. การศึกษาชุมชน
6. ภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้จัดให้นักศึกษาไปเรียนรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยมอบหมายให้มีภาระงานการสอนในวิชาเอก/วิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 8 – 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

จุดเน้นของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จัดให้นักศึกษาได้ปฏิบัติการสอนในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นการฝึกในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการฝึก โดยใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งฝึกการปฏิบัติงานจริงโดยมีจุดเน้น 4 ประการคือ

1. การเรียนรู้การบริหารจัดการศึกษา และการดำเนินงานตามพันธกิจของสถานศึกษา

2. การเรียนรู้ธรรมชาติ การพัฒนาและการแก้ปัญหาของผู้เรียน
3. การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน
4. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปี เน้นการปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามสาขาวิชาเอกที่สังกัด การวิจัยในชั้นเรียน การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการทำหน้าที่สนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ภายใต้การดูแลของครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์และ ความเป็นครู เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

การดำเนินการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษา ครูนิเทศก์พิเศษ และครูพี่เลี้ยง มีความพร้อมในสถานศึกษาที่จะร่วมพัฒนาความเป็นครูให้กับนักศึกษา จึงต้องดำเนินการ ดังนี้

1. คัดเลือกสถานศึกษาและคัดเลือกครูที่มีความพร้อม มีระบบตอบแทนในรูปของการช่วยพัฒนาครูและพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบหรือค่าตอบแทนอื่น ๆ
2. ทำบันทึกความร่วมมือกับสถานศึกษาให้ถือว่า การเป็นครูพี่เลี้ยงให้แก่นักศึกษาเป็นภาระงานในหน้าที่ เป็นภาระหน้าที่ของครูเช่นเดียวกับงานอื่น ๆ ในสถานศึกษานั้น ๆ
3. ให้ครูพี่เลี้ยงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย
4. คณาจารย์ของคณะครุศาสตร์ทำงานวิจัยร่วมกับครูพี่เลี้ยง และสถานศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้แห่งวิชาชีพครู
5. ส่งเสริมให้มีการนำเสนอผลงานของครูพี่เลี้ยง และผลงานของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ต่อสภาวิชาชีพครู เพื่อประกาศเกียรติคุณหรือรางวัล

มาตรฐานวิชาชีพครู

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ครูสภากำหนดมาตรฐานความรู้ (ข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ, 2556 : 3 – 7) ดังนี้

1. มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วยความรู้ ดังต่อไปนี้
 - 1) ความเป็นครู
 - 2) ปรัชญาการศึกษา
 - 3) ภาษาและวัฒนธรรม
 - 4) จิตวิทยาสำหรับครู
 - 5) หลักสูตร
 - 6) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน
 - 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
 - 9) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้
 - 10) การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 11) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้

1. ความเป็นครู ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) สภาพงานครู คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพครู
- (2) การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู
- (3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูและวิชาชีพครู
- (4) การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู
- (5) การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

(ข) สมรรถนะ

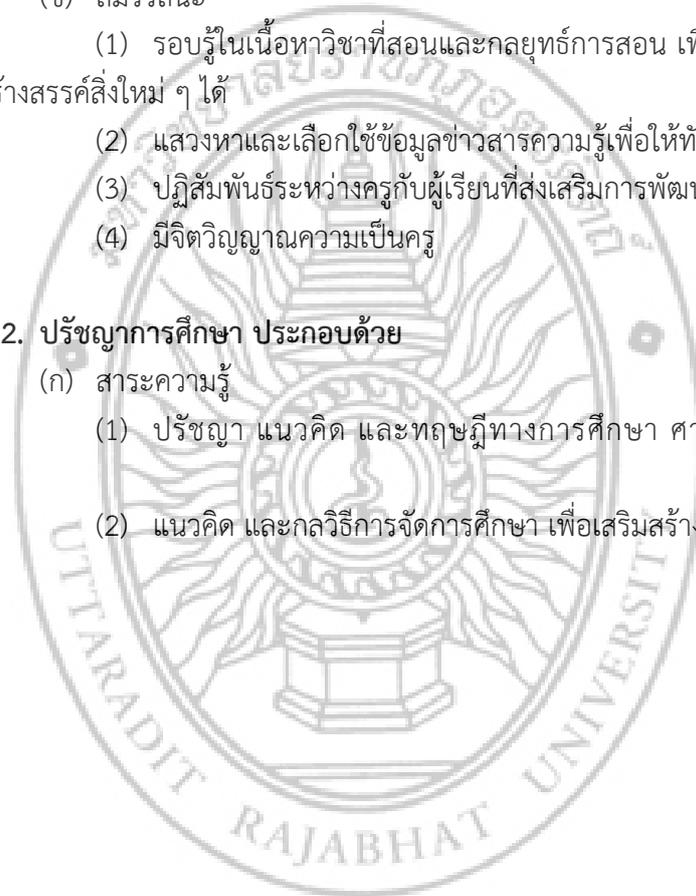
- (1) รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้
- (2) แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
- (4) มีจิตวิญญาณความเป็นครู

2. ปรัชญาการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎีทางการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
- (2) แนวคิด และกลวิธีการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัฒนธรรม

(ข) สมรรถนะ

- (1) ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
- (2) วิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ภาษาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู
- (2) ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้อง
- (2) ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

4. จิตวิทยาสำหรับครู ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) จิตวิทยาพื้นฐานและจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์
- (2) จิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษา
- (3) จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- (2) ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็ม

ศักยภาพ

5. หลักสูตร ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) หลักการ แนวคิดในการจัดทำหลักสูตร
- (2) การนำหลักสูตรไปใช้
- (3) การพัฒนาหลักสูตร

(ข) สมรรถนะ

- (1) วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำหลักสูตรได้
- (2) ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา

หลักสูตร

6. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

(1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

(2) ทฤษฎีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาได้

(3) การบูรณาการเรียนรู้อย่างเรียนรวม

(4) การจัดการชั้นเรียน

(5) การพัฒนาศูนย์การเรียนในสถานศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง

(2) สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

(1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติในการวิจัย

(2) การใช้และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(2) สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

(1) หลักการ แนวคิด การออกแบบ การประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

(2) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

- (ข) สมรรถนะ
- (1) ประยุกต์ใช้ และประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ
การเรียนรู้
- (2) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- (ก) สาระความรู้
- (1) หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน
- (2) ปฏิบัติการวัดและการประเมินผล
- (ข) สมรรถนะ
- (1) สามารถวัดและประเมินผลได้
- (2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
10. การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
- (ก) สาระความรู้
- (1) หลักการ แนวคิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษา
- (2) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (ข) สมรรถนะ
- (1) สามารถจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพ
การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- (2) สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ได้
10. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบด้วย
- (ก) สาระความรู้
- (1) หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต
- (2) คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพครู
- (3) จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด
- (ข) สมรรถนะ
- (1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม
- (2) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู

สภากำหนดมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพสำหรับผู้ขอรับใบประกอบวิชาชีพครูต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด (ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ, 2556 : 3 – 7) ดังนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานประสบการณ์
วิชาชีพ

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

(ก) สาระการฝึกทักษะ

- (1) การสังเกตการจัดการเรียนรู้
- (2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง
- (3) การทดลองสอนในสถานการณ์จำลอง และสถานการณ์จริง
- (4) การออกแบบทดสอบ ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล
- (5) การตรวจข้อสอบ การให้คะแนน และการตัดสินผลการเรียน
- (6) การสอบภาคปฏิบัติและการให้คะแนน
- (7) การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน
- (8) การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจุดประสงค์การสอนที่หลากหลาย
- (2) สามารถปฏิบัติการสอน ออกแบบทดสอบ วัดและประเมินผลผู้เรียน

2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

(ก) สาระการฝึกทักษะ

- (1) การปฏิบัติการสอนวิชาเอก
- (2) การวัดและประเมินผล และนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- (3) การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- (4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือแบ่งปันความรู้ในการสัมมนาการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเอก
- (2) สามารถประเมิน ปรับปรุง และศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- (3) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงาน หรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนาและการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปกู้ชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึก การสอนหรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุง เครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวร ติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

1) ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของพัฒนา
ผู้เรียน

2) เทคนิค วิธีการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ของผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้น

3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน

4) ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่
ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา
วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือ
เป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นใน
สถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับใน
ความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อร่วมงานด้วยความเต็มใจ
เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชน
อย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้
ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชนและร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชน
และสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกันและปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา การแสวงหาและใช้ข้อมูล
ข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จำจัดและรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์
ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล
และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ การสร้างโอกาสให้
ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างเสริมกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเอาปัญหาหรือ
ความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนด
เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครู
อีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมอมมุ่มต่าง ๆ
ของปัญหาแล้วผันมุ่มของปัญหาไปในแนวทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน
ครูจึงต้องเป็นผู้มอมมุ่มบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหา
มิได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแถมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหามุมในทุก ๆ โอกาส
มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ
บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

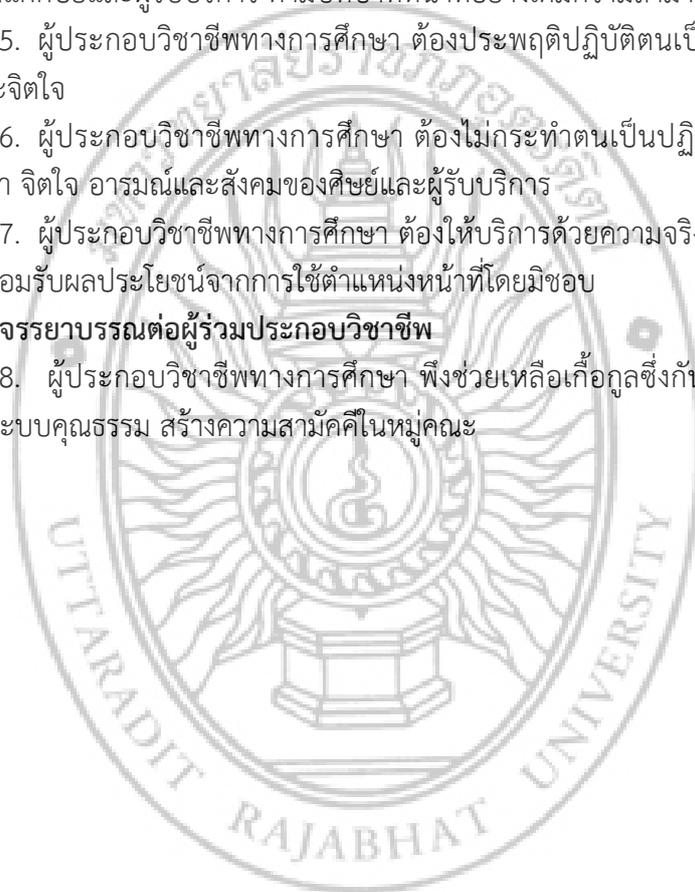
5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ

7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

8. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

9. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มุกดา เรื่องสุวรรณ (2556) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพครูของบุคลากรสายการสอนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสายการสอนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีสมรรถนะทางวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางวิชาชีพของบุคลากรสายการสอนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนก ตามเพศ พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉัตรพร สุขปาน (2553) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพครูของบุคลากรสายการสอนนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์วิเทศนิมิตใหม่ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสายการสอน มีระดับสมรรถนะทางวิชาชีพครูโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านแล้วพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกัน เพศของบุคลากรสายการสอนกับสมรรถนะทางวิชาชีพครูไม่มีความสัมพันธ์กันทั้งรายด้านและโดยรวม อายุของบุคลากรสายการสอนกับสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านจิตวิทยาสำหรับครู และด้านความเป็นครูมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับการศึกษาของบุคลากรสายการสอนกับสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการวิจัยทางการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประสบการณ์ของบุคลากรสายการสอน มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

นิตยา เรื่องแป้น (2546) ได้ศึกษา เรื่อง เจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปีที่ 1 สถาบันราชภัฏยะลา และเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปีที่ 1 สถาบันราชภัฏยะลา ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปีที่ 1 สถาบันราชภัฏยะลา มีเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ข้อความเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับมากที่สุด อันดับแรกคือ อาชีพครูต้องอาศัยความอดทน รองลงมาคือ อาชีพครูมีเกียรติ ส่วนข้อความเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับมาก อันดับแรกคืออาชีพครูไม่มีอะไรแปลกใหม่ รองลงมาคืออาชีพครูทำให้อันไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง 2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโปรแกรมวิชา เพศ การศึกษาขั้นสุดท้าย ก่อนการสมัครเข้าเรียน เหตุผลในการเลือกเรียนและวิธีการเข้ามาเรียนต่อการมีเจตคติต่อวิชาชีพครู พบว่านักศึกษาสาขาวิชาการศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นความสำคัญของเจตคติ
ต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู เพราะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน
2. นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาแยกเป็น 2 ส่วน คือ

เจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษา

สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณวิชาชีพรู ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา
สังคมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อวิชาชีพรู และสมรรถนะทาง
วิชาชีพรูด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ด้านการจัดการเรียนรู้
คุณลักษณะความเป็นครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ออกแบบและสร้างแบบสอบถามโดยตั้งข้อคำถามเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพรู และ
สมรรถนะทางวิชาชีพรู รวม 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง และแบบสอบถามสำหรับ
นักศึกษา

3. สร้างแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ระดับความพึงพอใจ
มาก ระดับความพึงพอใจปานกลาง ระดับความพึงพอใจน้อย และความพึงพอใจน้อยที่สุด ดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งมีเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม ตามระดับความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญยึดเกณฑ์เฉลี่ย 3.51 ถึง 5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า
103)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	แปลความว่า	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	แปลความว่า	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	แปลความว่า	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	แปลความว่า	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	แปลความว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม
ความพึงพอใจ ในด้านความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดประสงค์ และมีความเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามไปทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความพึงพอใจ โดยวิธีการวิเคราะห์ ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 แสดงว่าแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับนี้ มีความเชื่อมั่นสูง

6. นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูล จัดทำโครงร่าง และติดต่อประสานงาน

1. สังเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษา สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา และความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณวิชาชีพครู จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ติดต่อ ประสานงาน และตรวจสอบข้อมูลของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาได้ทำการฝึกฯ
3. จัดทำโครงการวิจัย
4. สัมภาษณ์ข้อมูลจากอาจารย์นิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูพี่เลี้ยง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษา สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา
5. จัดประชุมระดมสมอง กับอาจารย์นิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษา สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา จำนวน 25 คน โดยการเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง
6. นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์มาจัดทำแบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง และสำหรับนักศึกษา
7. นำแบบสอบถามที่ได้จากการสังเคราะห์ ไปหาประสิทธิภาพ กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

ระยะที่ 2 รวบรวมข้อมูล โดยจัดแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่ 1 ให้นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาที่เรียนวิชาการจัดการเรียนรู้และวิธีสอนสังคมศึกษา 2 เข้ามามีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาได้ทำการฝึกฯ และต้องอยู่ใกล้มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีระยะห่างจากมหาวิทยาลัย ไม่เกิน 60 กิโลเมตร เพื่อความสะดวกในการเดินทาง และให้นักศึกษานัดหมาย วัน เวลา มาเก็บแบบสอบถามคืนอีกครั้งหนึ่ง
2. กลุ่มที่ 2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึง โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาได้ทำการฝึกฯ เพื่อให้ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตอบแบบสอบถาม โดยมีการนัดหมาย วัน เวลา ให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่งแบบสอบถามทั้งของนักศึกษาและครูพี่เลี้ยงส่งกลับมายังผู้วิจัยทาง

ไปรษณีย์และด้วยตนเองโดยการแนบซองจดหมายติดแสตมป์พร้อมชื่อที่อยู่ของผู้วิจัย เพื่อส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

3. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และจัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรแล้วหาค่าร้อยละ
2. ตรวจสอบแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบโดยคิดเป็นค่าร้อยละ เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้
3. ตรวจสอบแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้ระบุไว้
4. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (μ) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ของแต่ละคน และคำนวณค่าเฉลี่ยรวมของแบบสอบถามแต่ละองค์ประกอบเพื่อทราบระดับการปฏิบัติ เจตคติ และความพึงพอใจของนักศึกษา ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นแต่ละข้อคำถามระดับหนึ่ง เพียงระดับเดียว
5. คำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบความกระจายของข้อมูลเป็นรายข้อ และรายด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

1. เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและครูพี่เลี้ยง ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

2. เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
2.51 – 3.00	พึงพอใจมาก
1.51 – 2.50	พึงพอใจปานกลาง
1.00 – 1.50	พึงพอใจน้อย
0.00 – 0.99	ไม่พึงพอใจ หรือ ไม่ตอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มประชากร รวม 248 คน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรต่าง ๆ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากร
μ	แทน	ค่าเฉลี่ย (Means)
σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติ และความพึงพอใจ ต่อวิชาชีพครูของนักศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยศึกษาข้อมูลทั่วไปของครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา จบการศึกษาทางด้านสังคมศึกษา ประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา และประสบการณ์การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงนักศึกษาปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

ศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาเกี่ยวกับ เพศ คะแนนเฉลี่ยสะสม เหตุผลที่นักศึกษาเลือก เรียนสาขาวิชาสังคมศึกษา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาฝึกในสถานที่เดิมหรือแห่งใหม่ และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู โดยนำเสนอข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ในรูปแบบของ ความถี่ ร้อยละ ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไปของครูพี่เลี้ยง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (124 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	41	33.06
หญิง	83	66.94
อายุ		
20-30 ปี	7	5.65
31-40 ปี	9	23.39
41-50 ปี	38	30.65
50 ปีขึ้นไป	50	40.32
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1.61
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	68	54.84
ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท	54	43.55
สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา		
ใช่	109	87.90
ไม่ใช่	15	12.10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (124 คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา		
1-5 ปี	6	4.84
6-10 ปี	24	19.35

11-15 ปี	28	22.58
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	66	53.23

**ประสบการณ์การเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
สาขาวิชาสังคมศึกษา**

1-3 ปี	70	56.45
4-6 ปี	17	13.71
มากกว่า 6 ปีขึ้นไป	37	29.84

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูที่เลี้ยงที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศเป็นเพศชาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 33.06 และเพศหญิง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 66.94

จำแนกตามอายุ ครูที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 40.32 รองลงมา 41-50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 30.65 น้อยที่สุด คือ 20-30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.65

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ครูที่เลี้ยงส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 54.84 รองลงมา ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 43.55 และน้อยที่สุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คิดเป็นร้อยละ 1.61

จำแนกตามการสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ครูที่เลี้ยงส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 87.90 และไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา สังคมศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10

จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา ครูที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีประสบการณ์ ในการสอนสังคมศึกษา มากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 53.23 รองลงมา 11-15 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 น้อยที่สุด คือ 1-5 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.84

จำแนกตามประสบการณ์การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง 1-3 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 56.45 รองลงมา มากกว่า 6 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.84 และน้อยที่สุด 4-6 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอน
 ในสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (124 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	29	23.39
หญิง	95	76.61
คะแนนเฉลี่ยสะสม		
1.80-2.00	7	5.65
2.01-2.49	15	12.10
2.50-2.99	42	33.87
3.00-3.49	34	27.42
3.50-4.00	26	20.97
เหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนสาขาวิชาสังคมศึกษา		
ได้โควตา	26	20.97
เรียนตามใจผู้ปกครองเลือกให้	9	7.26
ต้องการเป็นครูสังคมศึกษา	60	48.39
ไม่ถนัดสาขาวิชาเฉพาะอื่น ๆ	10	8.06
คิดว่าเรียนง่าย	11	8.87
สอบวิชาเอกอื่นไม่ได้	8	6.45
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษาฝึกในสถานที่เดิมหรือแห่งใหม่		
สถานศึกษาเดิม	124	100.00
สถานศึกษาใหม่	-	0.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (124 คน)	ร้อยละ
ความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู		
มากที่สุด	118	95.16
มาก	3	2.42
ปานกลาง	3	2.42
น้อย	0	0.00
น้อยที่สุด	0	0.00

จากตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เมื่อจำแนกตามเพศนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 76.61 และเพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23.39

จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ย 2.50-2.99 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.87 รองลงมา 3.00-3.49 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 27.42 น้อยที่สุด คือ 1.80-2.00 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.65

จำแนกตามเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนสาขาวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะต้องการเป็นครูสังคมศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 รองลงมา คือ ได้โควตา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.97 และน้อยที่สุด คือ สอบวิชาเอกอื่นไม่ได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45

จำแนกตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาฝึกในสถานที่เดิม หรือแห่งใหม่ นักศึกษาส่วนใหญ่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานที่เดิม จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

จำแนกตามความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู นักศึกษาส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครูมากที่สุด จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 95.16 ความตั้งใจมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.42 และปานกลาง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.42

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ (2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (3) คุณลักษณะความเป็นครู (4) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลและ แปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและของตนเอง

สมรรถนะทางวิชาชีพครู	ครูพี่เลี้ยง (124 คน)		แปลผล	นักศึกษา (124 คน)		แปลผล
	μ	σ		μ	σ	
(1) ด้านความรู้ความสามารถ ในสาขาวิชาเฉพาะ	3.76	0.75	มาก	3.85	0.82	มาก
(2) ด้านการจัดการเรียนรู้	3.56	0.84	มาก	3.64	0.87	มาก
(3) คุณลักษณะความเป็นครู	4.09	0.76	มาก	4.16	0.75	มาก
(4) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.83	0.72	มาก	3.96	0.73	มาก
รวม	3.81	0.77	มาก	3.90	0.79	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ (2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (3) คุณลักษณะความเป็นครู (4) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่าในภาพรวมความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$ และ $\mu = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านคุณลักษณะความเป็นครู เป็นอันดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$ และ $\mu = 4.16$) รองลงมาคือ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$ และ $\mu = 3.90$) และน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$ และ $\mu = 3.64$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยง

ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ	μ	σ	แปลผล
1. หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.83	0.64	มาก
2. มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.86	0.68	มาก
3. สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม	3.90	0.68	มาก
4. สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม	4.00	0.62	มาก
5. สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	3.88	0.68	มาก
6. สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	3.80	0.68	มาก
7. สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	3.88	0.75	มาก
8. จิตวิทยาเกี่ยวกับการพัฒนาการของผู้เรียน	3.69	0.81	มาก
9. ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	3.50	0.85	มาก
10. ทักษะและเทคนิคการจัดการชั้นเรียน	3.56	0.78	มาก
11. วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.72	0.80	มาก
12. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.89	0.76	มาก
13. การสร้างแบบทดสอบ	3.77	0.58	มาก
14. การออกแบบและการผลิตสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.48	0.75	ปานกลาง
15. การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน และการจัดป้ายนิเทศ	3.63	0.92	มาก
รวม	3.76	0.75	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ในทัศนะของครูพี่เลี้ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษามีสมรรถนะมากอันดับแรก คือ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและศาสนา และวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตในสังคม ($\mu = 4.00$) สมรรถนะรองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ($\mu = 3.90$) และสมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับปานกลาง คือ การออกแบบและการผลิตสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\mu = 3.48$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของตนเอง

ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ	μ	σ	แปลผล
1. หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.65	0.66	มาก
2. มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	4.07	0.75	มาก
3. สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	3.89	0.69	มาก
4. สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม	4.35	0.7	ปานกลาง
5. สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	3.87	0.68	มาก
6. สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	4.23	0.79	มาก
7. สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	3.97	0.88	มาก
8. จิตวิทยาเกี่ยวกับการพัฒนาการของผู้เรียน	3.69	0.8	มาก
9. ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	3.50	0.85	ปานกลาง
10. ทักษะและเทคนิคการจัดการชั้นเรียน	3.58	0.78	มาก
11. วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.90	0.88	มาก
12. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.68	0.79	ปานกลาง
13. การสร้างแบบทดสอบ	3.97	0.72	มาก
14. การออกแบบและการผลิตสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.50	0.76	ปานกลาง
15. การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน และการจัดป้ายนิเทศ	3.89	0.95	มาก
รวม	3.85	0.82	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ ในทัศนะของตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีสมรรถนะมากอันดับแรก คือ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและศาสนา และวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตในสังคม ($\mu = 4.35$ สมรรถนะรองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ($\mu = 4.23$) และสมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับปานกลาง คือ การออกแบบและการผลิตสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\mu = 3.50$)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูที่เลี้ยง

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
1. นำหลักจิตวิทยามาใช้สอดคล้องกับการพัฒนาการของผู้เรียน	3.65	0.61	มาก
2. ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมได้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียน	3.70	0.68	มาก
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สมจริง ตามที่ได้จัดเตรียมการสอน	3.79	0.57	มาก
4. จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.73	0.74	มาก
5. การเตรียมการสอน ทบทวน ทักขะและความรู้เดิมก่อนสอน	3.61	0.76	มาก
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้	3.95	0.65	มาก
7. การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ ห้องเรียน สื่อการเรียนรู้ ให้เรียบร้อยก่อนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง	3.98	0.79	มาก
8. จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.02	0.69	มาก
9. แบ่งกลุ่มการสอนตามความแตกต่างของระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.64	0.84	มาก
10. ทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน	3.80	0.81	มาก
11. ทบทวนเนื้อหาเดิมที่ผ่านมาก่อนการสอนบทเรียนใหม่	3.71	0.63	มาก
12. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตย	3.82	0.66	มาก
13. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนให้มีต่อบทเรียน	3.59	0.84	มาก

ตารางที่ 6...(ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
14. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม	3.75	0.90	มาก
15. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง			
— การเรียนรู้โดยใช้วิจัยวิจัยเป็นฐาน (Research-Based Learning : RBL)	3.65	0.92	มาก
— การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning : PBL)	3.23	0.91	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ (Six thinking hats)	3.31	0.94	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case base)	3.40	0.92	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs)	3.47	0.91	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model)	3.40	0.89	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบ TGT (Teams - Games -Tournaments)	3.38	0.97	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้ STEM	3.31	0.95	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบ STAD (Student Team Achievement Division)	3.40	0.83	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : คิดและคุยกัน (Think Pairs Share)	3.67	0.91	มาก
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถาม (Questioning Method)	3.67	1.01	มาก
— การจัดการเรียนรู้แบบ Story line	3.35	0.88	ปานกลาง

ตารางที่ 6...(ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : กิจกรรมโต๊ะ	3.35	0.93	ปานกลาง

กลม (Roundtable หรือ Round robin)			
— การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต (Demonstration Method)	3.42	0.74	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation Gaming)	3.46	0.79	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจสี่	3.48	0.68	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)	3.44	0.83	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม	3.52	0.76	
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้ TRIP RIP MODEL	3.34	0.90	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)	3.40	0.89	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคฝั่งแตกรัง	3.25	0.82	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลง	3.14	0.82	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : Jigsaw	3.34	0.85	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : คู่ตรวจสอบ (Pairs Check)	3.49	0.81	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case base)	3.43	0.73	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process)	3.59	0.71	มาก
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (History method)	3.62	0.79	มาก

ตารางที่ 6...(ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
16. ให้ผู้เรียนได้เลือก และปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ	3.73	0.68	มาก
17. ประเมินผลความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้และใช้วิธีประเมินผลตามสภาพจริง	3.76	0.73	มาก

18. ตัดสินผลการเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ด้านเพศ ด้านสติปัญญา	3.74	0.74	มาก
19. ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และปรับปรุงตนเองเป็นระยะ	3.67	0.67	มาก
รวม	3.56	0.84	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในทัศนะของครูพี่เลี้ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูพี่เลี้ยงเห็นว่านักเรียนมีสมรรถนะมากอันดับแรก คือ จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.02$) สมรรถนะรองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ ห้องเรียน สื่อการเรียนรู้ ให้เรียบร้อยก่อนการจัดการเรียนรู้ทุก ($\mu = 3.98$) และสมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลง ($\mu = 3.14$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของตนเอง

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
1. นำหลักจิตวิทยามาใช้สอดคล้องกับการพัฒนาการของผู้เรียน	3.89	0.76	มาก
2. ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมได้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียน	4.17	0.84	มาก
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สมจริง ตามที่ได้จัดเตรียมการสอน	4.00	0.71	มาก
4. จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.68	0.62	มากที่สุด
5. การเตรียมการสอน ทบทวน ทักษะและความรู้เดิมก่อนสอน	3.61	0.76	มาก
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้	4.15	0.68	มาก
7. การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ ห้องเรียน สื่อการเรียนรู้ ให้เรียบร้อยก่อนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง	3.98	0.78	มาก
8. จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.18	0.74	มาก
9. แบ่งกลุ่มการสอนตามความแตกต่างของระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.88	0.93	มาก
10. ทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน	4.00	0.87	มาก
11. ทบทวนเนื้อหาเดิมที่ผ่านมาก่อนการสอนบทเรียนใหม่	3.69	0.62	มาก
12. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตย	3.85	0.66	มาก

ตารางที่ 7...(ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
13. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนให้มีส่วนร่วม	3.84	0.90	มาก
14. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม	3.93	0.98	มาก
15. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง			
— การเรียนรู้โดยใช้วิจัยวิจัยเป็นฐาน (Research-Based Learning : RBL)	3.67	0.90	มาก
— การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning : PBL)	3.26	0.91	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ (Six thinking hats)	3.32	0.93	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case base)	3.40	0.91	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs)	3.47	0.90	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model)	3.42	0.87	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบ TGT (Teams – Games –Tournaments)	3.39	0.96	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้ STEM	3.31	0.94	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบ STAD (Student Team Achievement Division)	3.42	0.81	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : คิดและคุยกัน (Think Pairs Share)	3.68	0.89	มาก
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถาม (Questioning Method)	3.69	0.99	มาก

ตารางที่ 7...(ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
— การจัดการเรียนรู้แบบ Story line	3.38	0.87	มาก
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : กิจกรรมโต๊ะ	3.39	0.92	

กลม (Roundtable หรือ Round robin)			มาก
— การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต (Demonstration Method)	3.44	0.73	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation Gaming)	3.44	0.77	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจสี่	3.48	0.67	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)	3.48	0.81	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม	3.55	0.76	
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้ TRIP RIP MODEL	3.35	0.88	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)	3.40	0.87	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคฝั่ง แตกรัง	3.26	0.80	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลง	3.15	0.81	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : Jigsaw	3.34	0.84	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : คู่ตรวจสอบ (Pairs Check)	3.49	0.80	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case base)	3.44	0.72	ปานกลาง
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบ เสาะหาความรู้ (Inquiry Process)	3.58	0.70	มาก
— การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (History method)	3.62	0.78	มาก

ตารางที่ 7...(ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้	μ	σ	แปลผล
16. ให้ผู้เรียนได้เลือก และปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ	3.73	0.68	มาก
17. ประเมินผลความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้และใช้วิธีประเมินผลตามสภาพจริง	3.81	0.68	มาก
18. ตัดสินผลการเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ด้านเพศ ด้านสติปัญญา	3.78	0.69	มาก

19. ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และปรับปรุงตนเอง เป็นระยะ	3.68	0.67	มาก
รวม	3.64	0.87	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ในทัศนะของ
ตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะ
มากที่สุดอันดับแรก คือ จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\mu = 4.68$) สมรรถนะ
รองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.18$) และสมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดการเรียนรู้
โดยใช้เพลง ($\mu = 3.15$)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู คุณลักษณะความเป็นครู ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในทัศนะของครูที่เลี้ยง

ด้านคุณลักษณะความเป็นครู	μ	σ	แปลผล
1. แนะนำเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้เรียน และเพื่อนร่วมงาน	4.19	0.69	มาก
2. ให้ความเมตตาเป็นกันเองกับผู้เรียน ทำตัวเป็นที่พึ่งของนักเรียนได้	4.22	0.69	มาก
3. ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน	4.37	0.70	มาก
4. มีความมั่นคง หนักแน่นและสามารถควบคุมอารมณ์ได้	4.02	0.70	มาก
5. การแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าในชั้นเรียนได้ทันที	3.80	0.79	มาก
6. ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครู	4.22	0.74	มาก
7. กระตือรือร้นและไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคในการทำงาน	4.07	0.86	มาก
8. มีความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน	4.28	0.67	มาก
9. รับฟังความคิดเห็น และข้อโต้แย้งของผู้อื่น	4.27	0.66	มาก
10. ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผล	4.35	0.66	มาก
11. วางตัวให้เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ	4.31	0.72	มาก
12. ได้ใช้หลักการ และเหตุผลในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา	4.18	0.64	มาก
13. รับฟังคำวิจารณ์และนำมาปรับปรุงตนเอง	4.24	0.66	มาก
14. ประเมินผลการทำงานตนเองเพื่อปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	4.09	0.77	มาก
15. ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ	4.01	0.71	มาก
16. เข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิด	4.11	0.75	มาก

ตารางที่ 8...(ต่อ)

ด้านคุณลักษณะความเป็นครู	μ	σ	แปลผล
17. สนใจกระตือรือร้นในการที่จะเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน	4.10	0.74	

การสอน			มาก
18. คิดค้นเทคนิควิธีการสอนหรือประดิษฐ์ผลงาน สร้างสรรค์ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน	3.71	0.68	มาก
19. นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงพัฒนางาน และเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้	3.58	0.76	มาก
20. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.69	0.81	มาก
รวม	4.09	0.76	มาก

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านคุณลักษณะความเป็นครู ในทัศนะของครูที่เลี้ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูที่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษามีสมรรถนะมากอันดับแรก คือ ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน ($\mu = 4.37$) สมรรถนะรองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ มีความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน ($\mu = 4.28$) และสมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก คือ นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงพัฒนางาน และเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.58$)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู คุณลักษณะความเป็นครู ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของตนเอง

ด้านคุณลักษณะความเป็นครู	μ	σ	แปลผล
1. แนะนำเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้เรียน และเพื่อนร่วมงาน	4.40	0.68	มาก
2. ให้ความเมตตาเป็นกันเองกับผู้เรียน ทำตัวเป็นที่พึ่งของนักเรียนได้	4.23	0.67	มาก
3. ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน	4.48	0.69	มาก
4. มีความมั่นคง หนักแน่นและสามารถควบคุมอารมณ์ได้	4.02	0.68	มาก
5. การแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าในชั้นเรียนได้ทันที	3.81	0.74	มาก
6. ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครู	4.23	0.72	มาก
7. กระตือรือร้นและไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคในการทำงาน	4.07	0.86	มาก
8. มีความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน	4.41	0.67	มาก
9. รับฟังความคิดเห็น และข้อโต้แย้งของผู้อื่น	4.37	0.65	มาก
10. ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผล	4.50	0.63	มาก
11. วางตัวให้เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ	4.31	0.71	มาก
12. ได้ใช้หลักการ และเหตุผลในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา	4.19	0.61	มาก
13. รับฟังคำวิจารณ์และนำมาปรับปรุงตนเอง	4.41	0.62	มาก
14. ประเมินผลการทำงานตนเองเพื่อปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	4.10	0.77	มาก
15. ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ	4.01	0.71	มาก
16. เข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิด	4.26	0.77	มาก

ตารางที่ 9...(ต่อ)

ด้านคุณลักษณะความเป็นครู	μ	σ	แปลผล
17. สนใจกระตือรือร้นในการที่จะเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน	4.06	0.64	

การสอน			มาก
18. คิดค้นเทคนิควิธีการสอนหรือประดิษฐ์ผลงาน สร้างสรรค์ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน	3.70	0.67	มาก
19. นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงพัฒนางาน และเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้	3.59	0.75	มาก
20. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.02	0.88	มาก
รวม	4.16	0.75	มาก

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านคุณลักษณะความเป็นครู ในทัศนะของตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะมากอันดับแรก คือ ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผล ($\mu = 4.50$) สมรรถนะรองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน ($\mu = 4.48$) และ สมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก คือ นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงพัฒนางาน และเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.59$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการทำวิจัย
 ในชั้นเรียน ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในทศนะ
 ของครูที่เลี้ยง

ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	แปลผล
1. ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานการวิจัย ในชั้นเรียน	3.71	0.67	มาก
2. กำหนดหัวข้อวิจัยจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ในสภาพจริงของนักเรียน	3.89	0.70	มาก
3. มีการวางแผนการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน	3.87	0.66	มาก
4. มีการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยในชั้นเรียน	3.73	0.69	มาก
5. มีการศึกษา และสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย และเชื่อถือได้	3.75	0.76	มาก
6. การสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียน	3.70	0.77	มาก
7. การอ้างอิงแหล่งที่มาข้อมูลอย่างถูกต้อง	3.85	0.62	มาก
8. มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ	4.03	0.72	มาก
9. งานวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	3.97	0.76	มาก
รวม	3.83	0.72	มาก

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน
 ในทศนะของครูที่เลี้ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
 ครูที่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษามีสมรรถนะมากอันดับแรก คือ มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
 ($\mu = 4.03$) สมรรถนะรองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ งานวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
 ($\mu = 3.97$) และสมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก คือ การสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
 การเรียนรู้ของผู้เรียน ($\mu = 3.70$)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการทำวิจัย
ในชั้นเรียน ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในทัศนะ
ของตนเอง

ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	แปลผล
1. ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานการวิจัย ในชั้นเรียน	3.73	0.66	มาก
2. กำหนดหัวข้อวิจัยจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นใน สภาพจริงของนักเรียน	4.22	0.78	มาก
3. มีการวางแผนการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน	3.90	0.59	มาก
4. มีการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยในชั้นเรียน	3.95	0.80	มาก
5. มีการศึกษา และสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย และเชื่อถือได้	3.97	0.81	มาก
6. การสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียน	3.84	0.86	มาก
7. การอ้างอิงแหล่งที่มาข้อมูลอย่างถูกต้อง	3.85	0.62	มาก
8. มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ	4.19	0.60	มาก
9. งานวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	3.98	0.65	มาก
รวม	3.96	0.73	มาก

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน
ในทัศนะของตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
นักศึกษามีสมรรถนะมากอันดับแรก คือ กำหนดหัวข้อวิจัยจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพจริงของ
นักเรียน ($\mu = 4.22$) สมรรถนะรองลงมา อยู่ในระดับมาก คือ มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
($\mu = 4.19$) และสมรรถนะอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก คือ ความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน
การวิจัยในชั้นเรียน ($\mu = 3.73$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ด้านเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	μ	σ	แปลผล
1. สภาพแวดล้อมในห้องเรียน/โรงเรียน ทำให้ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นครู	3.46	0.70	ปานกลาง
2. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีภาระงานหนัก	3.90	0.30	มาก
3. ความเป็นครูทำให้อึดอัดทำอะไรไม่ได้ตามความต้องการ	2.13	0.34	น้อย
4. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีคนยกย่องนับถือ	4.61	0.66	มาก
5. อาชีพครูเหมาะสมกับคนเรียนเก่งหรือสติปัญญาดี	3.90	0.41	มาก
6. อาชีพครูสร้างคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ	4.81	0.59	มาก
7. คนที่จะประกอบอาชีพครูต้องได้รับการอบรม/เรียนมาโดยเฉพาะ	4.02	0.15	มาก
8. อาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับ	4.65	0.65	มาก
9. อาชีพครูสามารถสร้างความก้าวหน้าให้ตนเองได้ตลอดเวลา	4.60	0.66	มาก
10. อาชีพครูทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง	4.68	0.47	มาก
11. ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจมากหากได้บอกกับผู้อื่นว่าข้าพเจ้าประกอบอาชีพครู	4.67	0.64	มาก
12. งานครูเป็นงานที่น่าเบื่อหน่ายจำเจ	2.08	0.27	น้อย
13. การเป็นครู ทำให้กลายเป็นคนจู้จี้ขี้บ่น ชอบสอนผู้อื่น	2.21	0.57	น้อย
14. สังคมคาดหวังกับคนเป็นครูสูงกว่าอาชีพอื่น	3.99	1.16	มาก
15. ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะเป็นแบบอย่างครูที่ดีได้อย่างภาคภูมิใจ	4.84	0.37	มากที่สุด
16. ข้าพเจ้าเป็นคนมีอุดมการณ์ จิตสำนึก และมีความรักในวิชาชีพครู	4.84	0.37	มากที่สุด

ตารางที่ 12...(ต่อ)

ด้านเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	μ	σ	แปลผล
17. อาชีพครูต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่ออนาคตของศิษย์	4.81	0.39	มากที่สุด

18. การเป็นครู ต้องมีอุดมการณ์ จิตวิญญาณในวิชาชีพครูสูงกว่าอาชีพอื่น	4.03	0.18	มาก
19. อาชีพครูได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่าเหนื่อย	3.05	0.73	ปานกลาง
20. ครูเป็นบุคคลควรได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล	4.79	0.41	มากที่สุด
21. ถ้าเป็นไปได้ข้าพเจ้าจะเปลี่ยนใจไม่เลือกเรียนครู	2.56	1.03	น้อย
22. ข้าพเจ้าปรารถนาจะประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีกว่าอาชีพครู	2.48	1.15	น้อย
23. อาชีพครูมีอิสระในการทำงาน	2.23	0.42	น้อย
24. ครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตนักเรียน	4.84	0.37	
25. ข้าพเจ้ามีความสุขใจเมื่อเห็นความสำเร็จของนักเรียน	4.81	0.59	มากที่สุด
26. อาชีพที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้มากที่สุด คือ ครู	3.83	0.38	มาก
27. ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขและภาคภูมิใจเมื่อนักเรียนมาขอคำปรึกษาแนะนำ	4.73	0.48	มากที่สุด
28. เมื่อถึงเวลาสอนข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากสอนนักเรียนห้องที่เรียนไม่เก่ง	1.79	0.46	น้อย
29. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนโดยเฉพาะเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	4.61	0.79	มากที่สุด
30. ผู้ที่จะเป็นครูที่ดีได้ต้องมีใจรักอาชีพครู	4.64	0.65	มากที่สุด
รวม	3.89	1.19	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูมากที่สุดอันดับแรก คือ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะเป็นแบบอย่างครูที่ดีได้อย่างภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าเป็นคนมีอุดมการณ์ จิตสำนึก และมีความรักในวิชาชีพครูและครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตนักเรียน ($\mu = 4.84$) เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูรองลงมา คือ อาชีพที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$) และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับน้อย คือ เมื่อถึงเวลาสอนข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากสอนนักเรียนห้องที่เรียนไม่เก่ง ($\mu = 1.79$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณวิชาชีพรุ ของนักศึษา
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพรุของนักศึษาสาขาวิชาสังคมศึษา

ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรุของนักศึษาสาขาวิชาสังคมศึษา	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึษาก่อน ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ	2.46	0.64	ปานกลาง
2. ด้านสถานศึษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรุ	2.39	0.63	ปานกลาง
3. ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจาก การฝึกตามเกณฑ์ครุสภา	2.15	0.72	ปานกลาง
4. ด้านการนิเทศ	2.55	0.54	มาก
5. ด้านเพื่อนนักศึษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ ในโรงเรียนเดียวกัน	2.64	0.51	มาก
6. ด้านการได้รับข่าวสารจากทางมหาวิทยาลัย	2.28	0.84	ปานกลาง
7. ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรุ	2.61	0.50	มาก
โดยรวม	2.44	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ
ของนักศึษาสาขาวิชาสังคมศึษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.44$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า นักศึษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเพื่อนนักศึษาที่ฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพรุในโรงเรียนเดียวกัน ($\mu = 2.64$) รองลงมา ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพรุ อยู่ในระดับมาก คือ ($\mu = 2.61$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านภาระงานที่
ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์ครุสภา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.15$)

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	μ	σ	แปลผล
1. ความรู้และความเข้าใจในกลุ่มสาระที่ตนเองจะไปสอน	2.34	0.54	ปานกลาง
2. ความรู้ความสามารถ ทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้	2.23	0.75	ปานกลาง
3. ความมั่นใจ ความกล้าแสดงออกก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	2.46	0.66	ปานกลาง
4. การเป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นครู	2.66	0.47	มาก
5. ความพร้อมของตนเอง เช่น สุขภาพ การเดินทาง ค่าใช้จ่าย ฯลฯ	2.46	0.61	ปานกลาง
6. การปฐมนิเทศ/อบรม เตรียมความพร้อมก่อนฝึกฯ จากสาขาวิชา	2.58	0.64	มาก
รวม	2.46	0.64	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นครู ($\mu = 2.66$) รองลงมา คือ การปฐมนิเทศ/อบรม เตรียมความพร้อมก่อนฝึกฯ จากสาขาวิชา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.58$) และอันดับสุดท้าย คือ ความรู้ความสามารถ ทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.33$)

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ด้านสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	μ	σ	แปลผล
1. การปฐมนิเทศนักศึกษาจากโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	2.42	0.55	ปานกลาง
2. สถานที่พัก หรือบ้านพัก	2.28	0.47	ปานกลาง
3. บรรยากาศในการทำงานทำให้เกิดการเรียนรู้ในวิชาชีพครู	2.52	0.52	มาก
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันภายในโรงเรียน	2.58	0.51	มาก
5. การช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหา	2.44	0.59	ปานกลาง
6. ความเมตตา เอาใจใส่ ดูแล เอื้ออาทรต่อกันของอาจารย์ในโรงเรียน	2.61	0.50	มาก
7. ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือดูแล เอื้ออาทรต่อกันของเพื่อนที่ฝึกสอน	2.52	0.52	มาก
8. การยอมรับ การให้เกียรติในฐานะครูฝึกสอน	2.77	0.42	มาก
9. การจัดสวัสดิการของโรงเรียน เช่น ที่พัก อาหาร	2.33	0.53	ปานกลาง
10. ให้บริการยืมสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอนของโรงเรียน	2.40	0.55	ปานกลาง
11. การให้บริการเครื่องมือสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเตรียมเอกสารและสื่อการสอน	2.36	0.54	ปานกลาง
12. ห้องปฏิบัติการสำหรับใช้สอนในสาขาวิชาเฉพาะของนักศึกษา	1.90	0.82	ปานกลาง
13. ห้องพักรุสำหรับนักศึกษาฝึกสอนพักระหว่างไม่มีชั่วโมงสอน	1.91	0.81	ปานกลาง
14. มีการจัดประชุมนักศึกษาฝึกสอนอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการฝึก	2.13	0.75	ปานกลาง
15. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและในโรงเรียน	2.67	0.49	มาก
รวม	2.39	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจด้านสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ การยอมรับ การให้เกียรติในฐานะครูฝึกสอน ($\mu = 2.77$) รองลงมา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันภายในโรงเรียน

อยู่ในระดับมาก คือ ($\mu = 2.58$) และอันดับสุดท้าย คือ ห้องปฏิบัติการสำหรับใช้สอนในสาขา
วิชาเฉพาะของนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 1.90$)

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์ครูสภา

ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์ครูสภา	μ	σ	แปลผล
1. งานที่โรงเรียนมอบหมายและสอดคล้องกับงานฝึกสอน	2.43	0.56	ปานกลาง
2. งานที่โรงเรียนมอบหมาย ไม่สอดคล้องกับงานฝึกสอน	1.90	0.82	ปานกลาง
3. งานที่ครูพี่เลี้ยงมอบหมายให้ทำ และสอดคล้องกับงานฝึกสอน	2.41	0.55	ปานกลาง
4. งานที่ครูพี่เลี้ยงมอบหมาย แต่ไม่สอดคล้องกับงานฝึกสอน	1.76	0.82	ปานกลาง
5. งานที่บุคลากรในโรงเรียนขอให้ช่วยทำ	2.31	0.48	ปานกลาง
6. งานที่สาขาวิชาของนักศึกษามอบหมายให้ทำ (ถ้ามี)	2.10	0.70	ปานกลาง
รวม	2.15	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์ครูสภา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ งานที่โรงเรียนมอบหมายและสอดคล้องกับงานฝึกสอน ($\mu = 2.43$) รองลงมา คือ งานที่ครูพี่เลี้ยงมอบหมายให้ทำ และสอดคล้องกับงานฝึกสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.41$) และอันดับสุดท้ายคือ อยู่ในระดับปานกลาง งานที่ครูพี่เลี้ยงมอบหมาย แต่ไม่สอดคล้องกับงานฝึกสอน ($\mu = 1.76$)

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู ด้านการนิเทศ

ด้านการนิเทศ	μ	σ	แปลผล
1. การนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา			
2. การนิเทศของครูพี่เลี้ยง	2.43	0.56	ปานกลาง
3. การนิเทศของอาจารย์นิเทศสาขา	2.52	0.56	มาก
4. การนิเทศของอาจารย์นิเทศกลาง	2.66	0.49	มาก
5. ได้รับกำลังใจ ความเอื้ออาทรจากอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัย	2.56	0.51	มาก
6. ได้รับกำลังใจ ความเอื้ออาทรจากครูนิเทศในโรงเรียน	2.84	0.37	มาก
7. การติดต่อสื่อสาร ของความช่วยเหลือจากอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัย	2.56	0.56	มาก
8. การติดต่อสื่อสาร ของความช่วยเหลือจากครูนิเทศก์ในโรงเรียน	2.49	0.56	ปานกลาง
9. อาจารย์นิเทศนัดหมายก่อนการนิเทศกับนักศึกษาทุกครั้ง	2.43	0.56	ปานกลาง
10. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนของอาจารย์นิเทศก์	2.32	0.53	ปานกลาง
11. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนของอาจารย์นิเทศก์	2.64	0.50	มาก
12. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์นิเทศก์	2.43	0.56	ปานกลาง
13. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโครงการวิชาการของอาจารย์นิเทศก์	2.71	0.47	มาก
14. อาจารย์นิเทศก์เข้าไปนั่งสังเกตการสอนของนักศึกษา	2.60	0.54	มาก
15. อาจารย์นิเทศให้คำแนะนำหลังจากดูการสอนทุกครั้ง	2.43	0.56	ปานกลาง

ตารางที่ 17...(ต่อ)

ด้านการนิเทศ	μ	σ	แปลผล
16. อาจารย์นิเทศมหาวิทยาลัยและโรงเรียนนิเทศสอดคล้องกัน	2.76	0.45	มาก

17. ระยะเวลาที่อาจารย์นิเทศก์มหาวิทยาลัยและ โรงเรียนทำการนิเทศต่อครั้ง	2.38	0.55	ปานกลาง
รวม	2.55	0.54	มาก

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจด้านการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ได้รับกำลังใจ ความเอื้ออาทรจากครูนิเทศในโรงเรียน ($\mu = 2.84$)

รองลงมา คือ อาจารย์นิเทศมหาวิทยาลัยและโรงเรียนนิเทศสอดคล้องกัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.76$) และอันดับสุดท้าย คือ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนของอาจารย์นิเทศก์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.32$)

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเดียวกัน

ด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในโรงเรียนเดียวกัน	μ	σ	แปลผล
1. ความสามัคคี ความร่วมมือในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน	2.58	0.51	มาก
2. ความเอื้อเฟื้อ การช่วยเหลือ และเอื้ออาทร ต่อกันและกัน	2.69	0.48	มาก
3. การยอมรับในความเป็นผู้นำของนักศึกษาหัวหน้าหน่วยฝึกสอน	2.76	0.45	มาก
4. การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน การตักเตือนเพื่อนของนักศึกษาฝึกสอน	2.68	0.55	มาก
5. การให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา	2.61	0.50	มาก
6. การเป็นแบบอย่างที่ดีในความเป็นครูของเพื่อนนักศึกษา	2.54	0.51	มาก
รวม	2.64	0.51	มาก

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเดียวกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ การยอมรับในความเป็นผู้นำของนักศึกษาหัวหน้าหน่วยฝึกสอน ($\mu = 2.76$) รองลงมา คือ ความเอื้อเฟื้อ การช่วยเหลือ และเอื้ออาทร ต่อกันและกัน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.69$) และอันดับสุดท้าย คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีในความเป็นครูของเพื่อนนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.15$)

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการได้รับข่าวสารจากทางมหาวิทยาลัย

ด้านการได้รับข่าวสารจากทางมหาวิทยาลัย	μ	σ	แปลผล
1. การส่งข่าวสารโดยการใช้เอกสารสรุปเป็นปฏิทิน นัดหมายตลอดเทอม	2.24	1.36	ปานกลาง
2. การส่งข่าวสารโดยใช้เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และคณะครุศาสตร์	2.40	0.51	ปานกลาง
3. การส่งข่าวสารโดยมีเว็บที่สามารถส่งข่าวสารและ โต้ตอบกันได้	2.12	0.71	ปานกลาง
4. การส่งข่าวสารโดยการโทรศัพท์แจ้งหัวหน้าหน่วย ฝึกของแต่ละสถานศึกษา	2.35	0.60	ปานกลาง
5. การส่งข่าวสารโดยให้นักศึกษาฝึกสอนติดต่อ กันเอง	2.26	0.69	ปานกลาง
รวม	2.28	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจด้านการได้รับข่าวสารจากทางมหาวิทยาลัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ การส่งข่าวสารโดยใช้เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยและคณะครุศาสตร์ ($\mu = 2.40$) รองลงมา การส่งข่าวสารโดยการโทรศัพท์แจ้งหัวหน้าหน่วยฝึกของแต่ละสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง คือ ($\mu = 2.35$) และอันดับสุดท้าย คือ การส่งข่าวสารโดยมีเว็บที่สามารถส่งข่าวสารและโต้ตอบกันได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.12$)

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู	μ	σ	แปลผล
1. การนำความรู้ที่ได้รับจากสาขาวิชาเฉพาะไปใช้ ฝึกสอน	2.59	0.51	มาก
2. การนำความรู้และประสบการณ์จากการเตรียม นักศึกษา ก่อนออกฝึกสอนของสาขาวิชาไปใช้ การสอน	2.73	0.46	มาก
3. การนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนกลุ่มวิชาชีพครู ไปใช้ฝึกสอน	2.72	0.47	มาก
4. การนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากครูที่ เลี้ยงมาใช้ในการฝึกสอน	2.49	0.52	ปานกลาง
5. การนำความรู้ที่นักศึกษาค้นคว้าและศึกษาเองไป ใช้ฝึกสอน	2.43	0.51	ปานกลาง
6. การเรียนรู้จากประสบการณ์ฝึกสอนครั้งก่อนและ การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมา	2.74	0.46	มาก
7. การนำความรู้ที่ได้เรียนมาต่อยอดโดยการค้นคว้า ศึกษาเพิ่มเติมเอง	2.56	0.51	มาก
รวม	2.61	0.50	มาก

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจ
ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.61$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ การเรียนรู้จาก
ประสบการณ์ฝึกสอนครั้งก่อนและการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมา ($\mu = 2.74$) รองลงมา คือ การนำ
ความรู้และประสบการณ์จากการเตรียมนักศึกษา ก่อนออกฝึกสอนของสาขาวิชาไปใช้การสอน
อยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.73$) และอันดับสุดท้าย คือ การนำความรู้ที่นักศึกษาค้นคว้าและศึกษาเอง
ไปใช้ฝึกสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.43$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง เจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและในทัศนะของตนเอง
2. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขอบเขตการวิจัยดังนี้ ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาแยกเป็น 2 ส่วน คือ

เจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษา

สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาวิชา สังคมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ให้นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาที่เรียนวิชาการจัดการเรียนรู้และวิธีสอนสังคมศึกษา 2 เข้ามามีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ที่นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาได้ทำการฝึกฯ และให้นักศึกษานัดหมาย วัน เวลา มาเก็บแบบสอบถามคืนอีกครั้งหนึ่ง

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ที่นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาได้ทำการฝึกฯ เพื่อให้อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูตอบแบบสอบถาม

3. ให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ส่งแบบสอบถามทั้งของนักศึกษาและครูพี่เลี้ยง กลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับมา 124 คน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ใช้ค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูที่เลี้ยงที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 33.06 และเพศหญิง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 66.94 ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 40.32 รองลงมา 41-50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 30.65 น้อยที่สุด คือ 20-30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.65 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 54.84 รองลงมา ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 43.55 และน้อยที่สุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 87.90 และไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 มีประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา มากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 53.23 รองลงมา 11-15 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 น้อยที่สุด คือ 1-5 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.84 มีประสบการณ์การเป็นอาจารย์ที่เลี้ยง 1-3 ปี จำนวน 70 คนคิดเป็นร้อยละ 56.45 รองลงมา มากกว่า 6 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.84 และน้อยที่สุด 4-6 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 76.61 และเพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23.39 มีคะแนนเฉลี่ย 2.50-2.99 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.87 รองลงมา 3.00-3.49 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 27.42 น้อยที่สุด คือ 1.80-2.00 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.65 เลือเรียนเพราะต้องการเป็นครูสังคมศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 รองลงมา คือ ได้โควตา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.97 และน้อยที่สุด คือ สอบวิชาเอกอื่นไม่ได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 ส่วนใหญ่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาฝึกในสถานที่เดิม จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครูมากที่สุด จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 95.16 ความตั้งใจมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.42 และปานกลาง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.42

2. สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

ครูที่เลี้ยง และนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่านักศึกษามีสมรรถนะทางวิชาชีพครูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านคุณลักษณะความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2.1 ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ

ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษาที่มีสมรรถนะ ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.76$)

นักศึกษามีความเห็นว่าสมรรถนะ ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.85$)

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้

ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษาที่มีสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$)

นักศึกษามีความเห็นว่าสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$)

2.3 ด้านคุณลักษณะความเป็นครู

ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษาที่มีสมรรถนะ ด้านคุณลักษณะความเป็นครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$)

นักศึกษามีความเห็นว่าสมรรถนะ ด้านคุณลักษณะความเป็นครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16$)

2.4 ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นว่านักศึกษาที่มีสมรรถนะ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$)

นักศึกษามีความเห็นว่าสมรรถนะ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$)

3. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูที่สุดอันดับแรกคือ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะเป็นแบบอย่างครูที่ดีได้อย่างภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าเป็นคนมีอุดมการณ์จิตสำนึก และมีความรักในวิชาชีพครูและครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตนักเรียน เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูรองลงมา คือ อาชีพที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้มากที่สุด อยู่ในระดับมาก และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับน้อย คือ เมื่อถึงเวลาสอนข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากสอนนักเรียนห้องที่เรียนไม่เก่ง ตามลำดับ

4. ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในโรงเรียนเดียวกัน รองลงมา คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ใน ระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์ ครุสภา อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์ สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและในทัศนะของตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่านักศึกษามี สมรรถนะทางวิชาชีพครูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านคุณลักษณะความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้าน การทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูในสถานศึกษา 1 ปี สามารถสร้างเสริมให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา อย่างมี มาตรฐานตรงกับทักษะและสมรรถนะของผู้ที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน เลขาธิการครุสภา (2548 : 36-39) กำหนดไว้ว่ามาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้ที่จะได้รับใบ ประกอบวิชาชีพครู นอกจากต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทาง การศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีสาระและสมรรถนะการฝึก ได้แก่ ความรู้ความสามารถใน สาขาวิชาเฉพาะ การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การจัดการ เรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน การบริหารจัดการเรียน และการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู นอกจากนี้กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงาน โครงการอบรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการดำเนิน โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสมรรถนะทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างทักษะและเทคนิคทางวิชาชีพ ครู โดยสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยและพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นครูให้นักศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีตลอดหลักสูตร ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนของ อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชา ยึดหลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงสามารถสร้างเสริม ให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะ มีความสามารถด้านการสอน ด้านการจัดการ ชั้นเรียน ด้านคุณลักษณะความเป็นครู และด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมาก

2. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูที่สูดอันดับแรก คือ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะเป็นแบบอย่างครูที่ดีได้อย่างภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าเป็นคนมีอุดมการณ์ จิตสำนึก และมีความรักในวิชาชีพครูและครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตนักเรียน เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูรองลงมา คือ อาชีพที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้มากที่สุด อยู่ในระดับมาก และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับน้อย คือ เมื่อถึงเวลาสอนข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากสอนนักเรียนห้องที่เรียนไม่เก่ง แสดงให้เห็นว่า จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ทำให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีความรัก ความภาคภูมิใจ ความศรัทธาต่อวิชาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548 : 36-39) ที่กล่าวถึง มาตรฐานการปฏิบัติตนด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ทั้งนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยได้จัดดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูให้แก่นักศึกษา เช่น โครงการอบรมศีล สมาธิ ปัญญา โครงการอบรมปฏิบัติการปฏิบัติธรรม โครงการจิตอาสา ได้แก่ การออกค่ายพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการวันเด็กเพื่อน้องพิการ โครงการสานฝันเด็กปฐมวัย ฯลฯ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา เรืองแป้น (2546) ได้ศึกษา เรื่อง เจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันราชภัฏยะลา และเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันราชภัฏยะลา ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 1 สถาบันราชภัฏยะลา มีเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ข้อความเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับมากที่สุด อันดับแรกคือ อาชีพครูต้องอาศัยความอดทน รองลงมาคือ อาชีพครูมีเกียรติ ส่วนข้อข้อความเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับมาก อันดับแรกคืออาชีพครูไม่มีอะไรแปลกใหม่ รองลงมาคืออาชีพครูทำให้อันไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง 2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโปรแกรมวิชา เพศ การศึกษาชั้นสุดท้าย ก่อนการสมัครเข้าเรียน เหตุผลในการเลือกเรียนและวิธีการเข้ามาเรียนต่อการมีเจตคติต่อวิชาชีพครู พบว่านักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์การวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเดียวกัน รองลงมา คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการฝึกตามเกณฑ์คุรุสภา อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเปิดโอกาส

ให้นักศึกษาเลือกโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพระเองอย่างอิสระ จากทำเนียบโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ และจำนวนนักศึกษาแยกสาขาวิชาที่โรงเรียนแจ้งความต้องการ ทั้งนี้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารสาขาวิชา พิจารณาความพร้อม ความเหมาะสม ของโรงเรียนที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพระด้วย นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่านักศึกษาพึงพอใจมากในด้านการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ แสดงว่านักศึกษามีความมั่นใจในการบูรณาการความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ (ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ, 2553 : 2) ข้อ 1 กล่าวไว้ว่า “เพื่อให้ นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ทฤษฎีที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง” และสอดคล้องกับผลการศึกษาด้านสมรรถนะทางวิชาชีพระของนักศึกษาที่พบว่า นักศึกษาที่มีการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีสมรรถนะทางวิชาชีพระในระดับมากทุกด้านครอบคลุมสาระและสมรรถนะทางวิชาชีพระตามมาตรฐานวิชาชีพระทางการศึกษาของคุรุสภา จึงเป็นผลให้นักศึกษาพึงพอใจมากในการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ ภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาที่ได้ดูแล แนะนำให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดให้แก่ นักศึกษา

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สาขาวิชา ร่วมกับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ ปรับปรุงพัฒนาแนวทางการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาให้มีหลากหลายแนวทาง เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และเพื่อประสิทธิภาพในการนิเทศนักศึกษา เช่น มีการติดต่อสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์กับอาจารย์นิเทศก์ หรือสาขาวิชา ตลอดจนอาจมีการจัดทำจุลสารเป็นรายเดือนเพื่อแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และกรฝึกประสบการณ์วิชาชีพระให้กับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปสู่การปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

2. สาขาวิชาควรมีการประชุมสัมมนาครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาโดยเฉพาะ อย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง เพื่อนนักศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระของนักศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพระทางการศึกษา

4. ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักศึกษาจากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ.
- ชนิดา ยอดดี. (2543). **จิตวิทยาการทำงาน**. กรุงเทพฯ : เอมพันธ์จำกัด.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2547). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8, ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ภาควิชาศึกษาศาสตร์
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2542). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- พิภพ วังเงิน. (2547). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). **สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ. นามมีบุ๊คส์.
- รุ่ง เจนจิต. (2549). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกระบี่**. ม.ป.ท.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543). **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณารถ แสงมณี. (2547). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์/งานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนด์พริ้นติ้ง.
- ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์. (2553). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.5 ปี)**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สนอง เครื่องมาก. (2543). **คู่มือสอบและปฏิบัติการ**. นครสวรรค์ : เรียนดี.
- ข้าราชการพลเรือน. (2548). **การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์**. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสมรรถนะของข้าราชการ, 31 มกราคม 2548.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กองมาตรฐานวิชาชีพครู. (2549). **ครูกับวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ. (2549). **เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2547). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสน่ห์ จัยโต. (2551). **องค์การสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญชลี บุญถนอม. (2542). **เจตคติต่ออาชีพครูและจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาครูในสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ สาขาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อัศวชัย ลี้มเจริญ. (2546). เจตคติต่อวิชาชีพครูและจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาครูในสถาบัน
ราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ สาขาการศึกษา, สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- Davis, and W. Newstrom. (1985). **Human Behavior at Work : Organizational
Behavior.** New York: McGraw Hill.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of education. New York: McGraw-Hill Book.
- Sax, Guilbert. (1980). **Principles of Education and Psychological Measurement
And Evalation.** Belmont, CA. Wadsworth.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู
ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
สำหรับนักศึกษา

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู
ของนักศึกษปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
สำหรับครูพี่เลี้ยง

ภาคผนวก ค

ประมวลรูปภาพ

การสัมภาษณ์ข้อมูลจากอาจารย์นิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูพีเลี้ยง

ประมวลรูปภาพ
การสัมภาษณ์ข้อมูลจากอาจารย์นิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูพี่เลี้ยง

